

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 65 (8944) CÜMƏ, 1 aprel 2022-ci il

Qazetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Müstəqil siyasət, yüksələn nüfuz

İlham Əliyevin xarici diplomatiyası Azərbaycanın geosiyasi və geoiktisadi çəkisini daim yüksəldir

Avrasiya geosiyasi arealında öz sözü və mövqeyi olan ölkə kimi beynəlxalq nüfuzunu, siyasi çəkisini daim artıran Azərbaycan bu gün bölgənin ən fəal aktoru statusuna sahiblənilib.

Tarixi reallıqlar sübut edir ki, öten il müstəqilliyinin bərpasının 30 illiyini qeyd edən Azərbaycan qısa müddətdə qüdrətli, dünya miqyasında etibarlı tərəfdaş olan dövlətə çevrilib.

Bunu şərtləndirən yeganə amil isə Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü tam müstəqil siyasətdir.

Ümumiyyətlə, demokratik tərəqqi yolunu seçən Azərbaycan qonşu olan və olmayan digər dövlətlə müxtəlif sahələrdə həm ikitərəfli, həm də çox-tərəfli əsasda bərabər və qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsinə xüsusi önəm verib.

Ardı 5-ci səh.

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki vəziyyət müzakirə olunub

Martın 31-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə zəng edib. Telefon danışıqı əsnasında Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki vəziyyət müzakirə olundu.

Söhbət zamanı 2020-ci il 10 noyabr, 2021-ci il 11 yanvar və 26 noyabr tarixli üçtərəfli bəyanatların bütün müddəalarının ardıcıl surətdə həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulandı.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Azərbaycan münafişəni özü həll etdi

Prezident İlham Əliyev ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 31-də Polşanın xarici işlər naziri, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Zbiqnev Rannun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qonaqları salamlayan **Prezident İLHAM ƏLİYEV** dedi: - Sizi görməyə şadam. Azərbaycana gəldiyiniz üçün təşəkkür edirəm. Bu, bizim gündəliyimizdə duran mühüm məsələləri müzakirə etmək üçün yaxşı fürsətdir.

Ardı 2-ci səh.

Erməni faşizminin qanlı əməlləri bu dəfə Fərruxda üzə çıxdı

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı qətlə yetirilmiş daha bir neçə azərbaycanlının cəsədinin qalıqları tapılıb

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycanın əldə etdiyi parlaq zəfər həm də erməni terrorçularının iyrenc simasının əsaslı faktlarla ifşa olunmasına zəmin yaradıb. Qələbəmizdən keçən hər ötən gün işğaldan azad edilən yurdlarımızda erməni faşizminin qanlı əməlləri, törətdiyi vəhşiliklərlə rastlaşırsınız.

Azərbaycan öz ərazilərini qarış-qarış erməni mənfurluğunun təzahürü olan minalardan təmizlədikcə, bu yerlərdə, xüsusilə də Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə həyata keçirilən qətləmlər üzə çıxır.

Qatill xislətli ermənilərin daha bir vandallığı isə martın sonlarında Azərbaycan Ordusunun hərbiçiləri tərəfindən Xocalı rayonunun Fərrux kəndi ərazisindəki mövqelərdə qazıntı işləri apararkən üzə çıxıb. Belə ki, onlar qazıntı aparıldıqları ərazidə insan skeletləri aşkar ediblər.

Fərruxda 62 nəfər hərbiçimiz itkin düşmüş şəxs kimi qeydiyyata alınıb

Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası faktla bağlı bildirib ki, Fərrux yüksəkliyi uğrunda Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı ağır döyüşlərin getdiyini və Ermənistan silahlı birləşmələri tərəfindən işğal edildiyini nəzərə alaraq, tapılan meyit qalıqlarının şəhid olmuş Azərbaycan hərbiçilərinə aid olduğu ehtimal edilir. Tapılmış meyit qalıqları ərazidən götürülərək müvafiq ekspertizanın aparılması üçün aidiyyəti üzrə təhvil verıləcək.

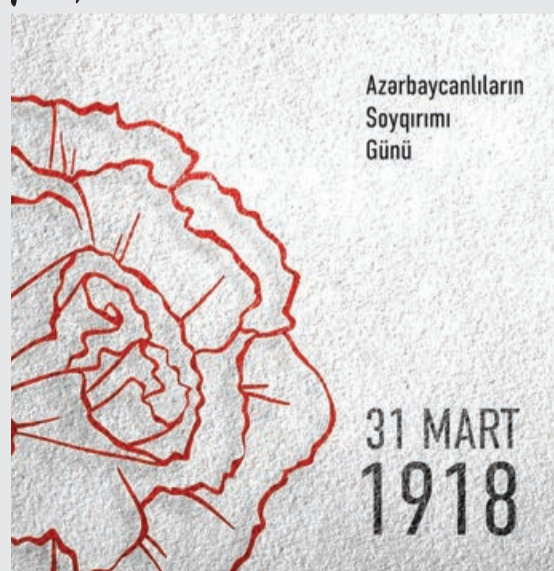
Birinci Qarabağ müharibəsində Fərrux yüksəkliyi uğrunda döyüşlərdə 62 nəfər Azərbaycan hərbiçisi itkin düşmüş şəxs kimi Dövlət Komissiyasında qeydiyyata alınıb.

Ardı 4-cü səh.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi "Instagram" sahifəsində 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Birinci vitse-prezidentin paylaşımında deyilir: "Azərbaycan xalqı günahsız soydaşlarımızın qətlə yetirildiyi faciələri heç zaman unutmayacağıq! Biz o dəhşətli hadisələr haqqında həqiqətləri təhrif olunma cəhdlərindən hər zaman qoruyacağıq. 1918-ci ilin mart ayında azərbaycanlılara qarşı törədilmiş soyqırımı qurbanlarının nurlu xatirəsini ehtiramla yad edirik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin".

Bax: səh. 8

Sosial şəbəkənin baltaçıları

İnsan övladı yaranandan oda və komaya ehtiyac duymalı!

Vəhşi heyvanlardan və soyuqdan daldalanmaqdan ötrü mağaralara sığınıb, meşədən yığıldığı quru ağac budaqları ilə od qalayıb, isinib, daha sonralar həmin odda özünə xörək də bişirib.

İnsanların sayı artdıqca təbii mağaralar azlıq edib, daha böyük tonqallar qalanmasına ehtiyac duyulub.

Baltanın keşfi qədim insanların həyat təminatlarının yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynayıb.

Belə ki, əvvəlcə daş, daha sonra dəmir baltaların meydana gəlməsi insanların işini xeyli asanlaşdırmışdır.

Qəbilə halında ömür sürən insan dəstələri meşədən baltalarda ağac kəsir, özlerine qazma şəklində və digər formada evlər tikir, istiliyə və oda ehtiyaclarını daha asanlıqla təmin edirdilər.

O zamandan balta insanların ən sevimli və etibarlı alətinə çevrilmişdir.

Bu gün də insanlar baltanı əldən yerə qoymayıblar!

Tarixin müəyyən dönmündə "baltaçılar dəstəsi" də meydana gəldi.

Həmin baltaçılar meşədən ağacları kəsir, ondan kömür hazırlayaraq, yaxud oduncaq kimi sataraq özlərinə çörəkpuşu qazanırdılar.

Təbii qazın məişətimizə möhkəm daxil olması, habelə ekologiyamızın, meşələrin qorunmasına diqqət artırılması "baltaçılar dəstəsi"ni tarixin arxivinə göndərmiş oldu.

Bu gün isə yeni "baltaçılar dəstəsi" meydana olub və çox fəal şəkildə "fəaliyyət" göstərir.

Əvvəlcə baltaçıların iş xüsusiyyətləri barədə bir vacib məqama diqqət çəkirik.

"Briqada" şəklində çalışan baltaçılar çox olsalar da, işləmə qaydaları eynidir.

Yeni nə qədər ki, ağac öz yerində dik dayanıb (ayaq üstə) onu yıxmaq üçün bir, uzaqbaşı iki nəfər balta vurur!

Ardı 4-cü səh.

◆ Jurnalist araşdırması

İcbari tibbi sığorta hələ də əlçatan deyil

Yeni sistemin tətbiqinə başlanılmasından bir il ötsə də, əhali hələ də bu imkanın tam yararlına bilmir

Səhiyyə sisteminin inkişafı, insanların tibbi xidmətlərə əlçatanlığının təmin edilməsi istiqamətində dövlət tərəfindən həyata keçirilən səhiyyə islahatlarından biri də Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın tətbiq edilməsidir.

Ardı 7-ci səh.

Azərbaycan münaqişəni özü həll etdi

Prezident İlham Əliyev ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Əvvəlki 1-ci səh.

Əlbəttə ki, ATƏT-in sədri olaraq sizinlə regionda postmünaqişə vəziyyətindən danışacağıq. Eyni zamanda, Polşa və Azərbaycan arasında ikitərəfli gündəlik də çox genişdir. Bilirsiniz ki, bu yaxınlarda Prezident Andrey Duda ilə bizim telefon söhbətimiz də olub. Mənim Prezidentlə Varşavada, Bakıda, Davosda görüşlərimlə bağlı çox yaxşı xatirələrim var. Bilirsiniz ki, biz müntəzəm olaraq bir-birimizlə təmasdayıq və ölkələrimiz arasındakı münasibətlər bizim güclü tərəfdaşlığımızı yaxşı nümayiş etdirir.

Həmçinin Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq məsələlərində biz daim dəstəklədiyinə görə Polşaya minnətdarım. Bu proses indi sürətlə gedir və artıq Avropa İttifaqı tərəfindən elan edilmişdir ki, prezident Şarl Mişelin təşkilatçılığı ilə Ermənistanın baş nazirinin mənimlə yeni görüşü olacaqdır. Ümid edirik ki, bu görüş məhsuldar olacaq. Çünki artıq bir neçə görüş olub və biz Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhə doğru irəliləməliyə, mümkün olduğu qədər qısa müddətdə sülh sazişini imzalamalıyıq. Azərbaycan bizim baxışımıza uyğun olaraq bu razılaşmanın əsas prinsiplərini təqdim edib.

Münaqişə artıq öz həllini tapıb. Azərbaycan bunu özü etdi və indi də Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətləri nizamlamaq vaxtıdır. Bizə Ermənistan rəsmiləri tərəfindən müəyyən mesajlar daxil olur. Bu yaxınlarda mənə verilən məlumata görə, bu mesajlardan biri də ondan ibarətdir ki, onlar bizim təklifimizi məqbul hesab edirlər. Bu, çox yaxşı xəbərdir və mən ümid edirəm ki, Brüsseldəki görüş-

də bu məsələyə daha çox aydınlıq gətiriləcək.

Bizim təqdim etdiyimiz beş prinsip beynəlxalq hüququn normalarını, yaxşı beynəlxalq davranışı əks etdirir. Necə deyirlər, biz burada velosiped ixtira etmirik. Bütün bu prinsiplər istənilən ölkələr arasında dövlətlərarası münasibətlərin təməl prinsipləridir. Qarşılıqlı olaraq ərazi bütövlüyünün və beynəlxalq sərhədlərin toxunulmazlığının tanınması, daha sonra sərhədlərin delimitasiyası - hesab edirəm ki, bunun əsasında Qafqaza sülh gələcəkdir. Biz bunu istəyirik. Biz Cənubi Qafqazın üç ölkəsi arasında Cənubi Qafqazda fəal əməkdaşlıq üçün potensialın olduğunu görürük

və hesab edirəm ki, bu, növbəti ölkələr üçün, daha geniş region üçün önəmli olacaq. Əlbəttə ki, bütün bu məsələləri çox ehtiyatla və vaxtında həll etmək lazımdır. Çox şadam ki, bu və digər mühüm məsələləri sizinlə müzakirə etmək imkanımız var.

Prezident İlham Əliyev 30 illik işğal dövründə ermənilərin torpaqlarımızda vəhşiliklər törətdiklərini, tarixi, dini, mədəni abidələri və digər tikililəri dağıtdıqlarını qeyd etdi. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə hazırda ölkəmizin üzvləşdiyi ən böyük problemin ermənilər tərəfindən basdırılan minalar olduğunu dedi. Dövlətimizin başçısı 1-ci Ermənistan-Azərbaycan müharibəsin-

dən indiyədək 4 min soydaşımızın itkin düşdüyünü ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri kimi Zbigniew Rauun diqqətinə çatdırdı.

Polşanın xarici işlər naziri, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri ZBİQNEV RAU Bakı şəhərinin gözəlliyinin onu heyran etdiyini dedi.

Zbigniew Rau Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşacağına ümidvar olduğunu bildirərək qeyd etdi ki, nizamlanmaya aparılan indiki mərhələ çox nikbin görünür. ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri bu proseslərin Qafqaz regionu, eyni zamanda, Mərkəzi və Şərqi Avropa üçün də çox sevindirici olduğunu dedi və bunun gələcək üçün yeni imkanlar yaratdığını bildirdi.

Qonaq Azərbaycanın hazırda regionun əsas nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən birinə çevrildiyini vurğuladı.

Azərbaycanla Polşa arasında ikitərəfli münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini deyən Zbigniew Rau iqtisadi-ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi məqsədilə qarşıda gələn aylarda hökumətlərarası komissiyaların iclasının keçiriləcəyini vurğuladı.

Zbigniew Rau Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan bərpə-quruculuq işlərində Polşa şirkətlərinin də maraqlı olduğunu bildirdi.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər müzakirə olundu.

Azərbaycan və Bolqarıstan parlamentləri arasında əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb

Martın 30-da Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, parlamentin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli ölkəmizdə səfərdə olan Bolqarıstan parlament Sədrinin müavini xanım Mukaddəs Nalbant ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin ATƏTAC-a bildirdikləri ki, qonağı salamlayan Əli Hüseynli Azərbaycanla Bolqarıstan arasında əlaqələrin, həmçinin parlamentlərarası münasibətlərin yüksək səviyyədə olmasından məmnunluğunu ifadə edib. Bildirib ki, hər iki ölkənin parlamentində dostluq qrupları uğurla fəaliyyət göstərir.

Əli Hüseynli diqqətə çatdırıb ki, altıncı çağırış Milli Məclisin fəaliyyət göstərdiyi iki il ərzində pandemiya şəraitinə baxmayaraq, sədr Sahibə Qafarovanın rəhbərliyi ilə parlamentin beynəlxalq fəaliyyəti xeyli gücləndirilib.

Azərbaycanla Avropa arasında həyata keçirilən enerji layihələrində Bolqarıstanın da mühüm rol oynadığını deyən Əli Hüseynli 44 günlük Vətən müharibəsində ölkəmizə verdiyi dəstəyə və Bolqarıstan parlamentində

Xocalı soyqırımına dair sənədin qəbul olunmasına görə təşəkkürünü bildirdi. Qonağa məlumat verilib ki, 2020-ci ildə Azərbaycan Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərini azad etməklə BMT-nin 4 qətnaməsinin icrasını öz gücü ilə yerinə yetirməklə yanaşı, həm də ərazi bütövlüyünü bərpa edib.

Azərbaycanda olmaqdan qürur duyduğunu deyən Bolqarıstan parlament Sədrinin müavini xanım Mukaddəs Nalbant ölkələrimiz və xalqlarımız arasındakı səmimi münasibətlərdən danışdı. O, iki ölkə arasındakı dost münasibətlərin bundan sonra da davam edəcəyinə inanımı bildirib.

Söhbət zamanı parlamentlərarası münasibətlərin inkişafında qarşılıqlı səfərlərin rolu, bu sahədə əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Qonaq Azərbaycan xalqına, dövlətinə və parlamentinə bundan sonra da tərəqqi və inkişaf arzularını çatdırıb.

Görüşdə Bolqarıstanla parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Rau Əliyev və Bolqarıstanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri Nikolay Yankov iştirak ediblər.

Azərbaycanın xarici işlər naziri polşalı həmkarı ilə görüşüb

Martın 31-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Zbigniew Rau ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirdilər ki, nazirlər arasında təkbətək başlayan görüş daha sonra hər iki tərəfdən nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş formatda davam edib.

Nazirlər ikitərəfli gündəlikdə duran əsas məsələləri, beynəlxalq platformalarda əməkdaşlığın genişləndirilməsi, xüsusilə də ATƏT ilə əməkdaşlıq, habelə regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələlərini müzakirə ediblər.

Nazir Ceyhan Bayramov Azərbaycanın Polşa ilə əlaqələrə böyük əhəmiyyət verdiyini və ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində münasibətlərin inkişaf etməkdə olduğunu vurğulayıb. Bu xüsusda, iki dövlət rəhbəri tərəfindən 2017-ci ildə imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Polşa Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq və iqtisadi əməkdaşlığa dair yol xəritəsi haqqında Birgə Bəyannamə"yə istinad edilib. Nazir bu ilin ölkələrimiz arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyinin qeyd edilməsi ilə əlamətdar olduğunu bildirib və bu münasibətlə təbriklərini çatdırıb.

Nazir Zbigniew Rau ikitərəfli siyasi əlaqələrin çox yaxşı səviyyədə olduğunu qeyd edib və iqtisadi sahədə münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi üçün imkanların olduğunu bildirdi. O, Azərbaycan Respublikası Prez-

denti ilə keçirilmiş görüşə məmnunluqla istinad edib.

Nazir Ceyhan Bayramov polşalı həmkarına bölgədə mövcud olan münaqişə sonrası vəziyyəti, üçtərəfli bəyannamələrin icrası və bu xüsusda, Azərbaycan tərəfindən atılan addımlar, bölgədəki son gərginliyin səbəbi və Ermənistan tərəfindən birgə bəyannamə müddəalarının pozulması, habelə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri ilə bağlı məlumat verib.

Tərəflər Azərbaycanın ATƏT ilə əməkdaşlığı, ATƏT-in postmünaqişə mərhələsində normallaşma prosesinə töhfəsi, habelə regional təhlükəsizlik məsələləri, o cümlədən Ukraynadakı vəziyyətlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdən sonra nazirlər mətbuat nümayəndələri üçün brifinq keçiriblər.

Ceyhan BAYRAMOV: "Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında yeni sazişin yaxın zamanda tamamlanması gözlənilir"

"Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında müxtəlif sahələrdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq mövcuddur. Azərbaycan Şərq Tərəfdaşlığı ölkələri arasında yeganə ölkədir ki, Avropa İttifaqının 9 ölkəsi ilə strateji tərəfdaşlıq haqqında sazişə malikdir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Polşanın xarici işlər naziri, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Zbigniew Rau ilə görüşdən sonra keçirilən brifinqdə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov bildirdi.

Nazir deyib ki, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında yeni saziş qarşılıqlı faydalı və bərabərhuquqlu formada işlənilməlidir. Sazişin çox yaxın zamanda tamamlanması gözlənilir.

Azərbaycan-Polşa münasibətləri strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində inkişaf etməkdədir

"Azərbaycan Respublikası Polşa Respublikası ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsinə hor zaman böyük əhəmiyyət verir. Bizim münasibətlərimiz tarixi əlaqələrə əsaslanır və strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində inkişaf etməkdədir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Polşanın xarici işlər naziri, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Zbigniew Rau ilə görüşdən sonra keçirilən brifinqdə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov bildirdi.

Nazir qeyd edib ki, 2022-ci il Azərbaycan-Polşa münasibətləri kontekstində xüsusi bir ildir. "Bu il biz Azərbaycan ilə Polşa arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyini qeyd edirik. Eyni zamanda, ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlığa və iqtisadi əməkdaşlığa dair yol xəritəsi haqqında Birgə Bəyannamənin imzalanmasının 5 ili tamam olur. Bu illər ərzində yüksək səviyyəli çoxsaylı səfərlər, siyasi, iqtisadi, ticarət, humanitar və digər sahələrdə çoxsaylı tədbirlər inkişafda olan münasibətlərimizi nikbin formada səciyyələndirir", - deyə nazir əlavə edib.

Zbigniew RAU: "ATƏT Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh prosesinə töhfə verməyə hazırdır"

"Polşanın Azərbaycanla çox sağlam, güclü, ikitərəfli münasibətləri var. Biz Azərbaycanla müxtəlif səviyyələrdə əməkdaşlığın artırılması imkanları üzərində çalışırıq. Bizim üçün ATƏT-in etimadının artırılması və postmünaqişə dövründə fəaliyyəti çox önəmlidir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhan Bayramovla görüşdən sonra keçirilən brifinqdə Polşanın xarici işlər naziri, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Zbigniew Rau söyləyib.

O bildirdi ki, ATƏT Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh prosesinə töhfə verməyə, qarşılıqlı və dayanıqlı sazişə kömək etməyə hazırdır. "Biz, həmçinin humanitar məsələlər, itkinlərin tələyinin müəyyən edilməsi, demarkasiya prosesinə də töhfə verməyə hazırıq. Bizim bu sahədə böyük təcrübəmiz var. Biz, eyni zamanda, Cənubi Qafqazda sülhün bərqəsur olmasını arzulayırıq. Əsas məqsədimiz regionda uzunmüddətli sülhün və davamlı əmin-amanlığın təmin edilməsidir", - deyə ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri diqqətə çatdırıb.

Xarici İşlər Nazirliyi 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar bəyanat yayıb

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar bəyanat yayıb. AZƏRTAC nazirliyin Mətbuat xidməti idarəsinə istinadla bəyanatı təqdim edir.

"Martın 31-i ermənilər tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilmiş qanlı qırğının qurbanlarının xatirəsinin anıldığı Azərbaycanlıların Soyqırımı Günüdür.

1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakı Sovetinin mandatı altında fəaliyyət göstərən daşnak-bolşevik silahlı dəstələri tərəfindən Bakı şəhərində, habelə Bakı quberniyasına daxil olan digər şəhər və qəzalarda xüsusi qəddarlıqla kütləvi qırğınlar törədilib və on minlərlə dinc sakin məzh etnik və dini mənsubiyyətinə görə qətlə yetirilib. Bu hadisələrin qurbanlarının xatirəsinə anır və gələcəkdə belə faciələrin qarşısının alınması üçün bu yaddaşın qorunub saxlanılmasını vacib hesab edirik.

Qafqazın Fövqəladə Komissarı, etnik erməni olan Stepan Şaumyan etiraf edirdi ki, azərbaycanlılara qarşı olan qırğınlar Bakı Sovetinin 6000 və "Daşnaksütyun" partiyasının 4000 silahlı əsgəri iştirak edib.

Azərbaycanlılara qarşı törədilən soyqırımı Bakı ilə yanaşı, Şamaxı, Quba, İrəvan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və Qars bölgələrində də əhatə etdi. 1918-ci ilin ilk beş ayı ərzində təkcə Qubada xüsusi vəhşiliklə 16 mindən artıq insan öldürüldü, 167 kənd məhv edildi. Quba rayonu ərazisində 2007-ci ildə aşkar olunmuş kütləvi məzarlıq ermənilərin törətdiyi qeyri-insani əməllərin əyani sübutunu təşkil edir.

1918-ci ilin mart qırğınları radikal millətçi ermənilərin azərbaycanlılara qarşı irqi ayrı-seçkilik və etnik təmizləmə siyasəti əsasında əvvəlcədən hazırlanmış və qəddarcasına həyata keçirilən siyasəti idi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin hökuməti ermənilərin törətdikləri ağır cinayətlərin araşdırılması üçün 1918-ci ildə Fövqəladə İstintaq Komissiyası yaradıb, komissiyanın üzvü çıxardığı heqiqətləri xalqın yaddaşında hissə edilməsi və dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün bir sıra tədbirlər görüb. Müxtəlif millətlərin, o cümlədən ruslar, yəhudilər, polyaklar, gürcülər və hətta ermənilər olmaqla, həmin dövrün ən yaxşı hüquqşünaslarının təmsil olduğu Fövqəladə İstintaq Komissiyası sənədlərində dinc əhaliyə qarşı müxtəlif cinayətlərə görə təsirləndirilən 194 nəfər barəsində cinayət işi açdı və törətdikləri cinayətlərə görə Bakıda 24 və Şamaxıda təxminən 100 nəfər həbs olundu.

Lakin Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan sonra bu proses dayandırıldı, baş verənlərin sona qədər təhqiq edilməsinin və ona müvafiq siyasi-hüquqi qiymət verilməsinin qarşısı alındı. Yalnız 80 il sonra - 1998-ci il martın 26-da Ümummilli Lider Heydər Əliyevin imzaladığı "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanında həmin dəhşətli hadisələrə adekvat siyasi qiymət verildi və martın 31-i Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan edildi.

Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü'nün yad edilməsi keçmişdə və müasir mərhələdə azərbaycanlıların irqi və etnik təmizləmələrə məruz qalması barədə dünya ictimaiyyətinin məlumatlandırılmasında mühüm rol oynayır.

Azərbaycan qarşı 30 ilə yaxın davam edən hərbi təcavüz siyasəti çərçivəsində Ermənistan tərəfindən azərbaycanlılara qarşı etnik zəmində cinayətlər davam etdirildi. Ermənistanın özündə və Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində bir milyon azərbaycanlı etnik təmizləmənin qurbanı oldu. Ermənistan 1992-ci ilin fevralında Xocalı soyqırımına da daxil olmaqla, soyqırımı aktları, çoxsaylı hərbi cinayətlər və insanlıq əleyhinə cinayətlər törətdi. Ermənistan silahlı qüvvələri 44 günlük müharibə zamanı Azərbaycanın Gəncə, Bərdə, Tərtər və digər şəhərlərinin dinc insanlarını məqsədyönlü şəkildə raket hücumlarının hədəfinə çevirdi. Beləliklə, Ermənistan bir əsr əvvəlki mart qırğınının xatirələrini geri qaytardı.

Ermənistan tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı bu gündəlik törədilən soyqırımı, başgiriş əleyhinə cinayət, irqi ayrı-seçkilik və etnik təmizləməyə əsaslanan məqsədyönlü siyasət qəti şəkildə pisləyir və bu qəbuledilən qeyri-insani cinayətlərin qarşısının alınması və gələcəkdə təkrarlanmaması üçün Ermənistanın cəzasızlığına son qoyulmasını vacibliyini vurğulayırıq. Azərbaycan öz növbəsində sülhü təmin etmək və cəzasızlığa son qoymaq üçün bütün lazımi hüquqi tədbirləri gözləyirik.

Mart qırğınının günahsız qurbanlarını hüznə və rəhmətlə anırıq".

Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması üçün geniş imkanlar yaranıb

"Qarabağda yenidənqurma və bərpa işlərində ən böyük çağırış mina təhlükəsizliyidir. Bizim üçün dost olan Polşa şirkətlərinin bu sahədə iştirakı çox arzu ediləndir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Polşanın xarici işlər naziri, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Zbigniew Rau ilə görüşdən sonra keçirilən brifinqdə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov bildirdi.

Yeni dövərdə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması üçün geniş imkanların yarandığını deyən nazir qeyd edib: "Bu imkanlar arasında ən vacib istiqamət kimi üçtərəfli Bəyannamənin şərtlərindən biri olan kommunikasiyaların bərpası üçün işçi qrupun yaradılmasını qeyd edə bilərik. Biz bir il bundan əvvəl Azərbaycan Prezidenti tərəfindən ən yüksək səviyyədə elan edilmiş Ermənistanla sülh müəvəziləri üzərində işləmək çağırışı barədə danışdıq. Qeyd etməliyəm ki, bir ilə yaxın müddət ərzində Ermənistan tərəfindən həmin çağırışa heç bir qarşılıq verilməyib".

Sosial şəbəkənin baltaçıları

Əvvəli 1-ci səh.

Çünki bir dəstə adamın bir ağacı baltalamağı praktik cəhətdən mümkün deyil!
Əks halda bir-birlərinə xəter yetirlər!
Ammə ağac kəsilib yerə yıxılan kimi cəmi baltaçılar cumur onun üstünə!
Ağac boyu düzülərək kimi qol-budağını kəsir, kimi də doğrayaraq hissələrə bölür!
Belə əlbir iş uğurlu və səmərəli alınır!

Atom, informasiya, texnologiya, internet əsrinin baltaçıları isə bambaşqadır!
Əslində onlar baltaçı üslubunda çalışan "yeni nəsil baltaçı"lardır!

Ən sevimli məşğuliyyətləri isə sosial şəbəkədə yetənə yetib, yetməyə bir daş atmaq, kiminsə kimesə iddiasına dəstək vermək, şərhlər formasında bilmədikləri məsələlər barədə "ekspertlik" etmək, adamlara şəbədələr qoşmaq, bu yolla özlərinin mövcudluqlarını gözə soxmaqdır!

Baltaçılar üçün fərqi yoxdur - yıxılan kimdir:
■ ziyalıdır;
■ alimdir;
■ məmurdur;
■ deputatdır;
■ iş adamıdır;
■ sənətkardır...
Təki tanınmış sima olsun!
Təki ələndən böyük və ya balaca bir xəta çıxmış olsun!
Təki ayağı bürdüyərək ələ firsət versin!
Dərhal tökülsülür həmin yıxılmış "ağacın" üstünə:

Vur ki, vurasan!
Qır ki, qırasan!
Söy ki, söyəsan!
Döy ki, döyəsan!
Söz baltası iti də, küt də ola bilər!
Daxli yoxdur, hamısı həvəsə döşəyəcək!
Axı ələ yeni firsət düşüb!
Axı özünü göstərib sən də tanınma, fərqlənilərsən!

Ən əsası, bu vəziyyətdən istifadə edərək yenedən gündəmə gələ bilsən!
Vacib deyil ki, haqlı olasan!
Vacib deyil ki, düz danışasan!
Vacib deyil ki, ədalət sənini dediyindədir!
Vacib deyil ki, şər, böhtan atırsan!
Vacib deyil ki, sənini yerə yıxılmış, yaxud bürdümüş adam barədə söz söyləməyə mənəvi haqqın belə çatmır!
Əsas odur ki, baltaçılar arasında sən də varsan!

Əsas odur ki, sənini də baltan açılıyır!
Əsas odur ki, heç zaman açıq deməyə kişiliyin çatmadığı sözü indi xora qoşula-raq söyləyə bilsən!

Bu "baltaçıların" nəzərində bir nəfər də təmiz, düz-əməlli, əməlisəlah insan yoxdur!
■ Ögər hədəf məmurdursa, deməli, rüşvətxor və korrupsionerdir!
■ Ögər hədəf deputatdırsa, deməli, "saxta yolla seçilib" və mandatını qayıtmalıdır!
■ Ögər hədəf hakimdirsə, deməli, xəstələrin cibinə girəndir!
■ Ögər hədəf alimdirsə, deməli, yazdığı dissertasiyalar saxtadır, plagiatdır!

■ Ögər hədəf vəzifəli şəxsdirsə, deməli, birmənalı şəkildə nifrətə layiqdir, çünki insanlara həmişə pislik edir!
Xülasə, bu baltaçıların nəzərində hamı yaramazdır, hamı cəzaya layiqdir və indi əməllərinin əvəzi verilməlidir!

Heyətdə kimsə ya qəsdən, ya da təsadüfən cinayət törədə bilər...
Bir də görürsən ki, iyləyib-çiyələyib "tapırlar" ki, bu, filankəsin, məsələ, hansısa məmurun, deputatın, yaxud vəzifə sahibinin əminsinin xalası nəvəsidir və s. və i.a.
Cinayət törədən qalır bir yanda, tanınmış simanın adını belədən-belə hallandırır, belədən də belə!

Heç gör daxli var!
Biz sovet quruluşunu həmişə ona görə qınamışıq ki, atanı "xalq düşməni" çıxaran kimi, onun arvadını, uşaqlarını da türməyə salır, ya da sürgünə göndərirlər!

Sonra yeddidi arxa dənəni çarxıya çəkirdilər ki, sənini filankəsin, yaxud bəhmənəsin xalq düşməni olub!
İndi bu sovet ənənəsini dirçəltməyin, "qırmızı terrorun" üsullarını yenidən tətbiq etməyin yeridirmiyi?!
Hərənizin öz adı, öz əməli var!
Hər kəs də törətdiyi əməlinə görə cavab verməlidir!
Daha bu "yapışdırmağa", cinayətə zorla "şərik" qoşmağa nə hacət?!

Sosial şəbəkə bir platformadır, bir söz meydanıdır!

Niyə bu məkanı qısa yerinə, "baltaçılar" məskəninə çevirməliyik!

Bir-birinə xoş söz söyləmək, ad və bəyram günlərini təbrik etmək, uğurlardan xəbər tutub sevincini bölüşmək, çətinliklə qarşılaşana mənəvi dəyər qoşmaq daha məqbul və insani yanaşma deyilməyib?

■ Niyə söz azadlığını söz azgınlığına çevirib kimesə söz yarasa vurmaqdan zövq almıyıq?!

■ Niyə insanların yaxşı tərəflərini, gördükləri xeyirxah işləri unudaraq ancaq "pisliklərini" yadda saxlamalı və çətin günlərdə onlara qarşı "baltaya" çevirməliyik?!

■ Niyə yıxılanlara balta çalmaqdan bu qədər ləzzət alaraq, bir dəfə də olsun özümüzü ədalətsizsəsinə hədəfə çevrilənlərin yerinə qoymuruq?!

■ Niyə hamıda və hər kəsdə pislik tapmağa və kimesə mənəvi zərbə vurmağa bu qədər hərisik?!

Axı nə vaxtsa özümüz də yalan ya gerçəkden həmin "baltaçıların" əlinə düşə bilərik!
Bəlkə ədalətsiz hücumların naqisliyini özümüz hədəfə çevrilmiş dərk edək?
Bəlkə azad sözdən xoş niyyətlə, qərəzsiz istifadəyə üstünlük verək?!

Onsuz da baltalamağa həmişə vaxt və imkan var!

Onsuz da kifayət qədər baltaçılar var!
Bəlkə ədalətliyin, xeyirxahların sırasına qoşularaq belələrinin sayını artırmaq?!

Axı söz yarasa çətin sağalan yaralardandır!

Bəxtiyar SADIQOV

Xocalı rayonu ərazisindəki Fərrux yüksəkliyində bir neçə insana aid naməlum meyit qalıqları aşkarlanıb

Vətən müharibəsində öldürülmüş böyük zəfərdən sonra Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş və tənəşlərimizə aid məzar yerlərinin müəyyən edilməsi və ekshumasiyası işləri davam etdirilir.

Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu istiqamətdə aparılmış növbəti tədbirlər zamanı, 2022-ci il martın 28-də Xocalı rayonu ərazisindəki Fərrux yüksəkliyində bir neçə insana aid naməlum meyit qalıqları aşkarlanıb.

Adı çəkilən yüksəklik uğrunda Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı ağır döyüşlərin getdiyini və Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərəfindən işğal edildiyini nəzərə alaraq, tapılan meyit qalıqlarının şəhid olmuş Azərbaycan hərbiçilərinə aid olduğu ehtimal edilir. Tapılmış meyit qalıqları ərazidən götürülərək müvafiq ekspertizanın aparılması üçün aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Məlumatda bildirilib ki, Birinci Qarabağ müharibəsində Fərrux yüksəkliyində uğrunda döyüşlərdə 62 nəfər (siyahı əlavə edilir) Azərbaycan hərbiçisi itkin düşmüş şəxs kimi Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasında qeydiyyatla alınıb. Eyni zamanda Dövlət Komissiyasında toplanmış məlumatlara əsasən, Fərrux yüksəkliyinin yaxınlığında yerləşən, Xocalı rayonunun Pirlər kəndində 46 nəfər, Ağdam rayonunun Əliağalı kəndində 11 nəfər Azərbaycan hərbiçisi itkin düşüb.

Fərrux yüksəkliyində və ətrafında kütləvi məzar yerlərinin olması ehtimalı nəzərə alınaraq, mütəxəssislərdən ibarət heyət tərəfindən ərazidə axtarış və müvafiq ekshumasiya tədbirlərinin aparılması planlaşdırılır. Məsələ ilə bağlı ictimaiyyətə əlavə məlumat verilecəkdir.

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı Fərrux yüksəkliyində itkin düşmüş Azərbaycan hərbiçilərinin siyahısı:

N	Soyadı, adı və atasının adı	Təvəllüdü	İtkin düşdüğü tarix
1.	Abdullayev Əlibala Teyyub oğlu	27.02.1972	19.09.1992
2.	Ağayev Arzu Nazir oğlu	16.12.1973	24.01.1993
3.	Allahverdiyev Baba Müseyib oğlu	13.11.1971	28.10.1992
4.	Allahverdiyev Əhməd Ənvər oğlu	30.04.1974	19.01.1993
5.	Bağirov Bələddin Yusif oğlu	19.11.1972	18.09.1992
6.	Basenspilər Mixail Arifoviç	04.02.1963	19.09.1992
7.	Baxışov Xəlil Salman oğlu	01.07.1965	28.09.1992
8.	Bədirxanov Mehman Əhməd oğlu	27.02.1957	19.09.1992
9.	Bəhbudov Əli Durmuşəli oğlu	01.06.1971	19.09.1992
10.	Cəbraylov İlham İbrahim oğlu	17.01.1973	19.09.1992
11.	Cəfərov Mehman Əbdülrəhman oğlu	28.01.1968	20.01.1993
12.	Cəfərov Sənan Vəli oğlu	05.08.1972	25.01.1993
13.	Dadaşov İlham Adil oğlu	19.06.1973	19.09.1992
14.	Eminov Mehman Bəhrəm oğlu	01.03.1974	25.01.1993
15.	Eyvazov Məsud Eynulla oğlu	08.12.1972	19.09.1992
16.	Əhmədov Faiq Mahmud oğlu	15.10.1956	20.01.1993
17.	Əliməmmədov Vahid Zəbişah oğlu	07.11.1971	13.11.1992
18.	Əliyev Hidayət Kamal oğlu	01.02.1973	27.10.1992
19.	Əliyev İlqar Hidayət oğlu	01.12.1972	24.01.1993
20.	Əmiraslanov Bəxtiyar Cahid oğlu	11.09.1971	29.10.1992
21.	Əsgərov Bəxtiyar Ağabala oğlu	25.01.1973	19.09.1992
22.	Əzizov Pərviz Bayramqulu oğlu	18.12.1969	28.10.1992
23.	Fərzəliyev Vidadi Molud oğlu	01.06.1962	25.01.1993
24.	Həbibov Elnur Paşa oğlu	21.12.1973	26.01.1993
25.	Həsənov Eldəniz İlyas oğlu	17.12.1969	01.01.1993
26.	Hüseynov Cəsarət Binnət oğlu	01.11.1973	27.10.1992
27.	Hüseynov Hüseyn Əhməd oğlu	21.06.1935	19.01.1993
28.	Hüseynov Vüqar Cavanşir oğlu	31.05.1973	19.09.1992
29.	Hüseynov Vüqar Tahir oğlu	09.07.1973	25.01.1993
30.	Hüseynov Xaqani Saleh oğlu	10.06.1970	28.10.1992
31.	İbadov Maarif Məhşis oğlu	18.05.1971	29.09.1992
32.	İbrahimov Kəram Hüseyn oğlu	05.05.1972	28.10.1992
33.	İsmayilov Tahir İsa oğlu	19.01.1965	30.10.1992
34.	İsrafilov Həsən Hüseyn oğlu	05.03.1958	18.06.1992
35.	Kərimov Xələddin Telman oğlu	09.11.1968	27.10.1992
36.	Qəhrəmanov Vidadi İslam oğlu	30.03.1971	19.01.1993
37.	Qəhrəmanov Qəhrəman Süleyman oğlu	05.03.1973	30.09.1992
38.	Qubadov Vüqar Hicran oğlu	07.02.1973	19.09.1992
39.	Qurbanov Natiq Mirzəli oğlu	16.02.1970	30.10.1992
40.	Qurbanov Rəsim Fikrət oğlu	19.12.1972	28.10.1992
41.	Qurbanov Şaban Qulu oğlu	08.11.1972	28.10.1992
42.	Məmmədov Elman Nureddin oğlu	25.08.1970	11.02.1993
43.	Məmmədov Faiq Kərim oğlu	14.09.1971	29.10.1992
44.	Məmmədov İlqar Nuru oğlu	01.07.1961	26.01.1993
45.	Məmmədov İlqar Şirzəl oğlu	08.09.1971	19.09.1992
46.	Məmmədov Mehman Tofiq oğlu	15.04.1972	19.09.1992
47.	Məmmədov Pərviz Aşralı oğlu	04.05.1973	27.10.1992
48.	Mənsimov Rüstəm İsmayil oğlu	01.07.1970	28.10.1992
49.	Mirzəyev Araz Seyfəddin oğlu	28.07.1973	25.01.1993
50.	Muxtarov Aydın Şaban oğlu	29.05.1974	24.01.1993
51.	Namazov Pəhlivan Elman oğlu	29.12.1969	19.01.1993
52.	Namazov Əlçin Mahmud oğlu	13.09.1962	30.10.1992
53.	Nyuneçkin Vladimir Anatolyeviç	03.02.1961	28.10.1992
54.	Orucov Kamran Niyətulla oğlu	27.01.1974	19.09.1992
55.	Ömərov Nizameddin Məcid oğlu	09.10.1974	21.01.1993
56.	Salmanov Səhib Salman oğlu	16.04.1973	28.10.1992
57.	Səmədov Hüseyn Əhəd oğlu	04.12.1966	13.06.1992
58.	Svanidze Məhəmməd Fəzli oğlu	18.04.1974	22.01.1993
59.	Şirinov Zəhid Əsədulla oğlu	31.08.1971	20.09.1992
60.	Tarverdiyev Əlişad Hüseyn oğlu	18.03.1971	28.10.1992
61.	Təsəlliyyəv Aqil Böyükağa oğlu	02.02.1973	25.01.1993
62.	Zeynalov Bədəl Bəbars oğlu	19.11.1973	25.01.1993

Maykl TERRİ:

“ABŞ minatəmizləmə prosesində Azərbaycanı kömək göstərir”

“ABŞ minatəmizləmə prosesində Azərbaycana kömək göstərir”. Bunu AZƏRTAC-ın bölgə müxbirinə açıqlamasında martın 31-də Ağdam rayonuna səfər edən ABŞ Dövlət Departamentinin Hərbi işlər bürosunun Silahların ləğvi və azadılması üzrə Avropa ofisinin program meneceri Maykl Terri deyib.

“Bir çox minalanmış ərazilərdə olmuşam. Minalar insanların həyatı üçün böyük təhlükədir. Ağdamda gördüyümüz bu mənərə, dağıntılar insanı acı təəssürat yaradır. Əlbəttə ki, bu ərazilər yenidən bərpa olunacaq, insanlar öz evlərinə qayıdacaqlar. Bütün bu işlərin təhlükəsiz şəkildə görülməsində ANAMA-nın üzünə böyük məsuliyyət düşür. Təhlükəsizliyin təmin olunması, ərazilərin minalardan təmizlənməsi olduqca vacib elementdir”, - deyərək Maykl Terri bildirdi.

Erməni faşizminin qanlı əməlləri bu dəfə Fərruxda üzə çıxdı

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı qətlə yetirilmiş daha bir neçə azərbaycanlının cəsədinin qalıqları tapılıb

Əvvəli 1-ci səh.

Eyni zamanda bu qurumda toplanmış məlumatlara əsasən, Fərrux yüksəkliyinin yaxınlığında yerləşən, Xocalı rayonu Pirlər kəndində 46 nəfər, Ağdam rayonu Əliağalı kəndində 11 nəfər Azərbaycan hərbiçisi itkin düşüb.

Fərrux yüksəkliyində və ətrafında kütləvi məzar yerlərinin olması ehtimalı nəzərə alınaraq, mütəxəssislərdən ibarət heyət tərəfindən ərazidə axtarış və müvafiq ekshumasiya tədbirlərinin aparılması planlaşdırılır.

Ermənistan itkin düşmüş 4 minədək azərbaycanlının taleyinə aydınlıq gətirməkdən yayınır

Bu, danılmaz faktıdır ki, Ermənistan Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə beynəlxalq hüquq normalarını və beynəlxalq humanitar hüququn tələblərini kobud şəkildə pozaraq müharibə cinayətləri törədib. Müharibə qaydalarına zidd olaraq, mülki əhalini girov götürüb, soydaşlarımıza olmanın işğəncələr verib, xüsusi əmansızlıqla öldürüb. O insanların meyitlərini kütləvi məzarlıqlarda basdırıblar.

Həmin dövrdə erməni qatilləri Ballıqaya, Qaradağlı, Ağdaban və Xocalı qətləmlərini törətmişdilər. Vətən müharibəsindən sonra isə üzə çıxan başda Xocavəndin Edilli kəndində aşkarlanan kütləvi məzarlıq olmaqla, Kəlbəcərin Başlıbel kəndində, Ağdam, Füzuli, Xocavənd və Şuşa şəhərinin ətraflarında olan məzarlıqlar isə bu qətləmlərin əyani sübutudur.

Erməni cədlərləri bu qanlı dövranın hərbiçilərə qarşı da nümayiş etdirilib. Onlar müharibə cinayətləri törədərək şəhid olmuş hərbiçilərimizin məzarlarının yeri barədə də heç bir məlumat verməyiblər.

Bu il fevralın 4-də Prezident İlham Əliyev də fransalı həmkarı Emmanuel Makronun, Avropa İttifa-

qı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakı ilə videoformatda müzakirələr zamanı Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş şəxslərin taleyi, kütləvi məzarlıqların yerinin müəyyənəşdirilməsi barədə məsələ qaldırdı. Dövlətimizin başçısı müzakirələr zamanı Birinci Qarabağ müharibəsində 71-i uşaq, 267-si qadın və 326-si ahi olmaqla, ümumilikdə 3890 Azərbaycan vətəndaşının itkin düşməsinə xüsusilə qabardı.

Ümumiyyətlə, Ermənistan tərəfi indiyədək Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş 4000-dək

azərbaycanlının taleyinə heç bir aydınlıq gətirməyib.

Qatillər ədalət və hüquq qarşısında cavab verəcəklər

Zaman, hər ötən gün ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı törətdikləri insanlıq suçlarını faktlarla gün üzünə çıxarır. O da reallıqdır ki, indiyə qədər beynəlxalq ələmlərdən ermənilərin cinayətlərinə göz yumulub, bu qətləmləri, soyqırımlarını törədən faşist xislətlilər hələ də cəzalandırılmayıblar. Ermənistan, onun agentləri və əlallıqları tərəfindən törədilmiş müharibə cinayətləri-

nin araşdırılması istiqamətində heç bir addım atılmayıb.

Azərbaycan dövləti erməni vəhşiliklərinin bütün dünyaya çatdırılması, onların faşist xislətdən hər kəsin xəbərdar olması üçün bu istiqamətdə böyük işlər görür, bu məsələləri beynəlxalq tribunallarda dəlil səsləndirir. Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreşə işğaldan azad edilmiş Xocavənd rayonunun Edilli kəndi və Füzuli şəhərində kütləvi məzarlıqların aşkar edilməsi barədə məktubu BMT Baş Assambleyasının və Təhlükəsizlik Şurasının rəsmi sənədi kimi yayılıb. Həmin sənəddə diqqət

tə çatdırılıb ki, əsir-girovluqda olmuş azərbaycanlıların məcburi şəkildə daşınması və meyitlərinin bəşdirilməsi özü-özlüyündə Ermənistan silahlı qüvvələrinin və onların əlallıqlarının törətdikləri cinayətlərin qəddarlığından və əmansızlığından xəbər verir.

Təzliklə Ermənistan Azərbaycana qarşı həm Birinci, həm də İkinci Qarabağ müharibələri dövründə törətdiyi müharibə cinayətlərinə görə ədalət və hüquq qarşısında cavab verməli olacaq, erməni canliləri öz layiqli cəzalarını alacaqlar.

YasəməN MUSAYEVA,
“Azərbaycan”

“Əl-Cəzirə” telekanalının nümayəndəsi:

“İstənilən ölkədə hər hansı bir şəraitdə minaların basdırılması insanlara qarşı yönəlmiş hərbi cinayətdir”

“İstənilən ölkədə hər hansı bir şəraitdə minaların basdırılması birbaşa insanlara, həmin ölkənin insanlarına qarşı yönəlmiş hərbi cinayətdir. Bu, beynəlxalq qanunlarla da qadağan edilib”.

Bu sözləri AZƏRTAC-ın bölgə müxbirinə açıqlamasında martın 31-də Ağdam rayonuna səfər edən “Əl-Cəzirə” telekanalının İnsan hüquqları və azadlığı departamentinin sədri Sami Əlhac söyləyib.

“Biz Ağdama gəlmişik ki, bu cür faktları gözümüzizlə görəək. Öminəm ki, Azərbaycan Respublikası beynəlxalq təşkilatların köməyi ilə torpaqların minalardan təmizlənməsini qısa vaxtda başa çatdıracaq və yerli sakinlər təzliklə öz torpaqlarına qayıdacaqlar”, - deyərək, o, əlavə edib.

Xatırladaq ki, Humanitar Mina Fəaliyyəti və Davamlı İnkişaf Meqsədləri üzrə beynəlxalq konfransda iştirak edəcək heyətin üzvləri işğaldan azad olmuş Ağdam rayonunda səfərdədir.

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı azad olunmuş ərazilərin bərpası işlərində Azərbaycana lazımi dəstəyi göstərəcək

“Bu gün Ağdamda - azad edilmiş türk torpaqlarında olmaqdan həm məmnunam, həm də kəndərlənirəm. Çünki Ağdamdakı Meqsədləri görədik. Bütün şəhər, 100 min nəfərlik şəhər dağıdılıb. İşğalçılar bir mədəniyyəti yox etməyə çalışıblar”.

Bu sözləri AZƏRTAC-ın bölgə müxbirinə açıqlamasında martın 31-də Ağdam rayonuna səfər edən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Beynəlxalq İslam Komitəsinin təmsilçisi Ömər Taşlı söyləyib.

O deyib: “İşğalın nə qədər mənasız olduğunu görürük. Çünki Ermənistan

nin burada yaşayacaq əhalisi də yoxdur. Bu, sadəcə insanlıqdan kənardır, şəhər tamamilə məhv edilib. İnfrastruktur, istehsal müəssisələri... Müharibələrin nə qədər pis olduğunu anlamıyaq üçün bütün dünyada insanları buraya gətirmək lazımdır. Gəlib işğalın nəticələrini, müharibənin acılarını burada öz gözleri ilə görsünlər”.

İşğalın nəticələrinin aradan qaldırılmasında humanitar dəstəyin vacibliyini vurğulayan Ömər Taşlı bildirib ki, Beynəlxalq İslam Komitəsi Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərinə mülki insanların təkrar qayıtması, yeni həyata başlamaları üçün humanitar yardım göstərəcək. “Bu, inkişaf baxımından yardımdır. Bu məsələdə biz

zım töhfəmizin olmasını istəyirik”, - deyərək, o, əlavə edib.

Onun sözlərinə görə, işğaldan azad olmuş Azərbaycan ərazilərində məscid, məzarlıq, kənd təsərrüfatı ilə bağlı dəymiş ziyanla əlaqədar hesabat hazırlanacaq. “İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Azərbaycana bağlı ciddi işlər görür və bu ərazilərin bərpası ilə bağlı planlarımız var. İnşallah, təşkilatımız bu işlərdə Azərbaycana lazımi dəstəyi göstərəcək”.

Xatırladaq ki, Humanitar Mina Fəaliyyəti və Davamlı İnkişaf Meqsədləri üzrə beynəlxalq konfr

Müstəqil siyasət, yüksələn nüfuz

İlham Əliyevin xarici diplomatiyası Azərbaycanın geosiyasi və geoiqtisadi çəkisini daim yüksəldir

Əvvəlki 1-ci səh.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən milli mənafehlərin qorunmasına xidmət edən xarici siyasət kursunun məqsədyönlü şəkildə davam etdirilməsi beynəlxalq əlaqələrin düzgün qurulmasına imkan yaradır.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra isə Cənubi Qafqazda yaranan yeni reallıqlar Azərbaycanın həm də beynəlxalq siyasi, iqtisadi-ticarət münasibətlərinin daha da şəxslənməsi üçün real zəmin formalaşdırıb.

Ölkəyə rəhbərlik etdiyi 19 ildə İlham Əliyev elə bir dövlət yaradıb ki, özünü də söyləyirdi kimi, Azərbaycan tarixində heç zaman indiki kimi güdrətli, güvənli, istiqrarlı olmayıb. Bunu təkcə biz yox, beynəlxalq reyting təşkilatları da açıqladıqları hesabatlarında qeyd edirlər.

Həmən sənədlərdə qeyd edilir ki, İlham Əliyevin prezidentliyi dövrünə təsadüf edən son 10 ildə Azərbaycan zamanı qabaqlayan inkişaf tempi ilə dünyanı heyralandırdı. Bu qısa zaman ərzində Azərbaycanı növbəti Cənubi Qafqaz regionunda, ümumilikdə Avratlantika geosiyasi arealında öz sözü və mövqeyi olan, səmərəli iqtisadi təşəbbüslərinin müəllifi kimi tanınan dövlət çevrən İlham Əliyevin yürütdüyü siyasət Prezidentin xalqın, dövlətin gələcək inkişafı ilə bağlı aydın baxışlara malik olduğunu göstərir.

İlham Əliyev prezidentlik fəaliyyətinin qürurverici hesabatını söyləyərkən bir məqamı çox doğru vurğulayıb ki, Azərbaycanın inkişaf yolu başqa ölkələr üçün işiq yoludur. Ölkəmizin daha da güdrətməsi, beynəlxalq nüfuzunun artması, dünyanın yeni çağırışlarına cavab verən müntəzəq islahatların həyata keçirilməsi yolunda qətiyyətli addımlar atan İlham Əliyevin yürütdüyü uğurlu siyasət beynəlxalq aləmdə dəstək və rəğbət qazanır. Elə təkcə dünyanı cənginə alan global pandemiya ilə mübarizə istiqamətində Azərbaycan Prezidentinin gördüyü tədbirlər və irəli sürdüyü təkliflər nəzər götürsək bunu aydın şəkildə görərik. Global pandemiya ilə mübarizə prosesində dünya dövlətlərinə çağırış bu gün aydın şəkildə göyərək. Global pandemiya ilə mübarizə prosesində dünya dövlətlərinə çağırış bu gün aydın şəkildə göyərək. Global pandemiya ilə mübarizə prosesində dünya dövlətlərinə çağırış bu gün aydın şəkildə göyərək. Global pandemiya ilə mübarizə prosesində dünya dövlətlərinə çağırış bu gün aydın şəkildə göyərək.

sürdü. Prezidentin BMT Baş Assambleyasının xüsusi sessiyasının çağırılması təşəbbüsü dünyanın bir çox ölkəsi tərəfindən dəstəkləndi. Bununla da İlham Əliyev beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına mühüm töhfə verməklə Azərbaycanın dünya birliyində nüfuzu, dövlətlərarası münasibətlərdə çəkisi daha da artırdı.

Bu gün isə qalib dövlət kimi Azərbaycanın qarşısında çox böyük imkanlar açılıb. İstər iqtisadi, istərsə də siyasi proseslər ölkəmizin xeyrinə işləyir. Məhz İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə bölgədə yeni əməkdaşlıq platformaları yaradılır, global neqiyat-tranzit layihələri reallaşdırılır. Bu da əlbəttə ki, ilk növbədə bölgədə təhlükəsizliyin təmin olunmasını və region dövlətləri üçün iqtisadi dividendlərin əldə edilməsini şərtləndirəcək.

Hazırda Azərbaycan bir sıra ölkələrin enerji təchizatçısıdır. Asiya və Avropa qitələri arasında körpü rolunu oynayan Azərbaycan açıq dənizə çıxışı olmayan ölkə kimi bir sıra regional neqiyat layihələrinin təşəbbüskarı və icraçısıdır. Ölkəmiz Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənub neqiyat dəhlizləri layihələrinin fəal iştirakçısı olaraq hazırda digər mühüm layihələr - Cənub-Qərbi və Şimal-Qərbi layihələri üzərində iş aparır. Bununla da Azərbaycan etibarlı tranzit ölkəsi kimi çoxtərəfli beynəlxalq əməkdaşlığa dəyərli töhfə verir.

Azərbaycanın hazırkı xarici siyasətində hər hansı istiqamətdə inteqrasiya nəzərdə tutulmayıb. Azərbaycanın xarici siyasəti bir istiqamətdə deyil, bütün istiqamətlərdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa yönəlib. 2011-ci ildə Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına üzv olmaqla öz müstəqil xarici siyasət kursunu bəyan edib. Azərbaycanın müstəqil xarici siyasəti ilk növbədə onun bütün ölkələrlə bərabər hüquqlu münasibətlər qurmasına söykənir. Azərbaycan heç bir hərbi-siyasi blokda iştirak etmir və böyüklüyündən-küçüklüyündən asılı olmayaraq, bütün ölkələrlə bərabər hüquqlarla, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq edir. Heç bir dövlət Azərbaycanla təzyiqləndən danışıq bilməz. Xarici tərəfdaşlarla əməkdaşlıq yalnız qarşılıqlı olduqda həyata mümkündür.

Azərbaycan postmüharibə və postböhran dövrünə böyük uğurla qazanmağa imkan verən mükməllə xarici siyasət kursuna malik Cənubi Qafqaz lideri kimi qədəm qoyub.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində görüş

Martın 31-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Talibov Türkiyə Respublikasının Ankara, Qazi və İstanbul Texnik universitetlərinin rektorları ilə görüşüb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Ali Məclisin Sədri qardaş Türkiyənin ilk yerlərdə olan universitet rektorlarını Naxçıvana səfərindən məmnunluğunu bildirib, Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə əməkdaşlığa gətirici qonaqlara təşəkkür edib. Azərbaycan-Türkiyə strateji tərəfdaşlığına toxunan Ali Məclis Sədri təhsil sahəsindəki əməkdaşlığa diqqət çəkib və təhsilin hər bir ölkə üçün strateji sahə olduğunu bildirdi. Ali Məclisin Sədri "Elm paylaşdığı zaman daha da

çoxalır" fikrini xatırladaraq ali təhsil müəssisələri arasındakı əməkdaşlığın bu baxımdan faydalı olacağını vurğulayıb. Səməmi qəbula görə minnətdarlıq edən Ankara Universitetinin rektoru, professor doktor Nəcdət Ünüvar Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə qarşılıqlı əlaqələrdən, eləcə də ölkəmizlə arasındakı dostluq və qarşılıqlıdan bəhs edib. Naxçıvana altı il öncəki səfərinə xatırladın rektor ötən dövrdə muxtar respublikada əldə olunan inkişafı yüksək dəyərləndirib, səfərin təhsil sahəsindəki əlaqələrə mühüm töhfə verəcəyini vurğulayıb.

İstanbul Texnik Universitetinin rektoru, professor doktor İsmayıl Koyuncu və Qazi Universitetinin rektoru, professor doktor Musa Yildız da Naxçıvanda olmağın məmnunluqlarını bildirib, Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə əlaqələrdən danışıblar.

Sonda xatirə şəkil çəkdirilib. Azərbaycanın Türkiyədəki səfirliyinin təhsil müşaviri Nəcəbə Nasibova görüşdə iştirak edib.

Azərbaycanın məhkəmə-hüquq islahatlarına böyük maraq göstərilir

Martın 31-də ədliyyə naziri, Beynəlxalq Antikorupsiya Orqanları Assosiasiyasının (IAACA) vitse-prezidenti Fikrət Məmmədov respublikamızda səfərdə olan Litvanın korupsiya cinayətlərinin istintaqı aparatı Xüsusi Xidmətin və korupsiyaya qarşı ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilatların (EPAC/EACN) rəhbəri Jidrunas Bartkus ilə görüşüb.

Ədliyyə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycanın Soqyırımı Gününə təsadüf edən görüşdə qonaq 1918-ci ildə erməni-bolşevik birləşmələrinin törətdiyi və on minlərlə dinc insanın qətili ilə nəticələnən soqyırımı barədə məlumatlandırılıb, müstəqilliyimizin bərpasının ilk illərində ölkəmizin erməni işğalına, Xocalı soqyırımına məruz qaldığı və bu faciənin bir çox dövlətlər tərəfindən soqyırımı aktı kimi tanındığı bildirilib.

Xalqımıza qarşı törədilən soqyırımına həsr olunan elektron ekspozisiyalarla tanış olan qonağa bununla bağlı nazirlikdə keçirilən tədbirlər barədə məlumat verilib. Eyni zamanda, ölkə Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yenilməz sərkərdəliyi ilə Vətən müharibəsində qazanılmış böyük Qələbə nəticəsində torpaqlarımızın 30 illik işğaldan azad edildiyi və bütöbütün dağıdılmış ərazilərimizin dirçəldilməsi ilə bağlı dövlət başçısının rəhbərliyi və respublikamızın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın fəal iştirakı ilə hazırda nəhəng bərpə-quruculuq işlərinin aparıldığı vurğulanıb.

Bildirilib ki, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə ölkəmizdə korupsiyaya qarşı qəti mübarizə aparılaraq bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığa mühüm önəm verilib. Azərbaycanın 2010-cü il dövlətini birləşdirən Beynəlxalq Antikorupsiya Orqanları Assosiasiyasının (IAACA) həmtəsisçilərindən biri olaraq onun işində daim fəal iştirak edir. Qurumun vitse-prezidenti F.Məmmədov Şərqi Avropa regionu üzrə koordinator olmaqla IAACA-nın əlaqələrinin genişləndirilməsi, ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilatlarla, antikorupsiya şəbəkələri ilə əməkdaşlığın təşviqi üzrə tədbirlər görüldü.

Görüşdə bu sahədə tədbirləri yüksək qiymətləndirən J.Bartkus Azərbaycanın global səylərini dəstəklədiyini, Litvanın IAACA-nın işində iştirak etməyə hazır olduğunu söyləyib, eyni zamanda, rəhbəri olduğu Korupsiyaya qarşı Avropa Tərəfdaşları Təşkilatı (EPAC) və Korupsiyaya qarşı Avropa Əlaqələndiricilər Şəbəkəsinin (EACN) Assosiasiyası ilə əməkdaşlıq barədə razılıq gəlinərək qurumların rəhbərlərinin görüşlərinin keçirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Eyni zamanda, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə, xüsusilə məhkəmə-hüquq islahatlarının dərinləşdirilməsinə dair fərmana uyğun olaraq görülmüş işlərin nəticələri barədə məlumatlandırılıb, müstəqilliyimizin bərpasının ilk illərində ölkəmizin erməni işğalına, Xocalı soqyırımına məruz qaldığı və bu faciənin bir çox dövlətlər tərəfindən soqyırımı aktı kimi tanındığı bildirilib.

Görüşdə həmsöhbətlərin rəhbərləri olduqları beynəlxalq antikorupsiya təşkilatları arasında əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub, bu sosial bəlayə qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlər, o cümlədən məhkəmə-hüquq sisteminin islahatlarına maraq göstərilib.

Görüşdə bu sahədə tədbirləri yüksək qiymətləndirən J.Bartkus Azərbaycanın global səylərini dəstəklədiyini, Litvanın IAACA-nın işində iştirak etməyə hazır olduğunu söyləyib, eyni zamanda, rəhbəri olduğu Korupsiyaya qarşı Avropa Tərəfdaşları Təşkilatı (EPAC) və Korupsiyaya qarşı Avropa Əlaqələndiricilər Şəbəkəsinin (EACN) Assosiasiyası ilə əməkdaşlıq barədə razılıq gəlinərək qurumların rəhbərlərinin görüşlərinin keçirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Eyni zamanda, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə, xüsusilə məhkəmə-hüquq islahatlarının dərinləşdirilməsinə dair fərmana uyğun olaraq görülmüş işlərin nəticələri barədə məlumatlandırılıb, müstəqilliyimizin bərpasının ilk illərində ölkəmizin erməni işğalına, Xocalı soqyırımına məruz qaldığı və bu faciənin bir çox dövlətlər tərəfindən soqyırımı aktı kimi tanındığı bildirilib.

Görüşdə həmsöhbətlərin rəhbərləri olduqları beynəlxalq antikorupsiya təşkilatları arasında əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub, bu sosial bəlayə qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlər, o cümlədən məhkəmə-hüquq sisteminin islahatlarına maraq göstərilib.

Görüşdə bu sahədə tədbirləri yüksək qiymətləndirən J.Bartkus Azərbaycanın global səylərini dəstəklədiyini, Litvanın IAACA-nın işində iştirak etməyə hazır olduğunu söyləyib, eyni zamanda, rəhbəri olduğu Korupsiyaya qarşı Avropa Tərəfdaşları Təşkilatı (EPAC) və Korupsiyaya qarşı Avropa Əlaqələndiricilər Şəbəkəsinin (EACN) Assosiasiyası ilə əməkdaşlıq barədə razılıq gəlinərək qurumların rəhbərlərinin görüşlərinin keçirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Eyni zamanda, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə, xüsusilə məhkəmə-hüquq islahatlarının dərinləşdirilməsinə dair fərmana uyğun olaraq görülmüş işlərin nəticələri barədə məlumatlandırılıb, müstəqilliyimizin bərpasının ilk illərində ölkəmizin erməni işğalına, Xocalı soqyırımına məruz qaldığı və bu faciənin bir çox dövlətlər tərəfindən soqyırımı aktı kimi tanındığı bildirilib.

Quba Soqyırımı Memorial Kompleksində azərbaycanlıların soqyırımına həsr edilən foto və kitab sərgisi açılıb

Azərbaycanlıların soqyırımının 104-cü ildönümü ilə bağlı martın 31-də Quba Soqyırımı Memorial Kompleksində anım mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən təşkil olunan tədbirdə dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, diplomatik korpusun və dini konfessiyaların nümayəndələri iştirak ediblər.

Mərasim iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Quba şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsi önünə gül dəstələri düzüblər.

Sonra Quba Soqyırımı Memorial Kompleksinin ərazisində soqyırımı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılan abidə ziyarət olunub, soqyırımı qurbanlarının xatirəsinə qoyulmuş meşəçilik sükutla anılıb, ruhlarına dualar oxunub.

Mərasim iştirakçıları Quba Soqyırımı Memorial Kompleksində 31 Mart - Azərbaycanlıların Soqyırımı Gününə həsr edilən foto və kitab sərgisi ilə tanış olublar.

Tədbirin açılışında Quba Uşaq Musiqi məktəbinin şagirdlərinin ibarət xorun ifası dinlənib.

Mədəniyyət Nazirliyinin yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Azad Cəfərlilə ermənilərin zaman-zaman azərbaycanlılara qarşı törətdiyi bəşəri cinayətlərdən danışdı. Bildirib ki, ermənilərin soqyırımı cinayətləri təkcə dinc insanları qətlə yetirməklə məhdudlaşmayıb. Mənfur qonşularımız Azərbaycan xalqının əsrlər boyu yaratdığı mədəni irs nümunələrinə qənim kəsiliblər. Soqyırımı hədəsi zamanı bir çox qədim bina, o cümlədən Azərbaycan məmurlarının incilərindən sayılan İsmailiyyə binası, "Kaspi" qəzetinin redaksiyası və mətbəəsi, ziyarətqahlar top atəşinə tutularaq dağıdılıb, Cümə və Təzəpirl məscidlərin minarələri ağır zədə alıb.

Vurğulanıb ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti tərəfindən ermənilərin törətdikləri bu soqyırımı cinayətlərinin arxivləşdirilməsi məqsədilə Fövqəladə İstintaq Komissiyası yaradılıb. Lakin 1920-ci ildə Xalq Cümhuriyyətinin soqyırımı ilə bu proses dayandırılıb, baş verənlərin sonadək araşdırılması və hadisələrə müvafiq siyasi-hüquqi qiymət verilməsinin qarşısı alınıb. Yalnız 80 il sonra 1998-ci il martın 26-da Ulu Öndər Heydər Əliyevin imzaladığı "Azərbaycanlıların soqyırımı haqqında" fərmanla həmin dəhşətli hadisələrə adekvat siyasi qiymət verilib və 31 Mart Azərbaycanlıların Soqyırımı Günü elan edilib.

Azad Cəfərlilə həmçinin işğaldan azad olmuş ərazilərdə yerləşən mədəni irs nümunələrinə qarşı Ermənistan Respublikası tərəfindən həyata keçirilən cinayətlərdən danışdı. Bildirib ki, azad olmuş ərazilərdə indiyədək aparılmış ilk monitorinqlər zamanı dövlət qeydiyyatında olan 403 tarix-mədəniyyət abidəsinə baxış keçirilib. Bundan əlavə, həmin ərazilərdə yerləşən dövlət qeydiyyatında olmayan tarixi, məmurluq, arxeoloji əlamət daşları 162 obyektin (yeni aşkar olunmuş abidə) monitorinq aparılıb. Monitorinqlər nəticəsində baxış keçirilən tarix-mədəniyyət abidələrinin və

tarixi, məmurluq, arxeoloji əlamət daşların obyektlərinin ekskavasiyası işğalçıların tərəfindən tamamilə dağıdılaraq yalnız qalıqların qaldığı, müdaxilələrin olduğunu və vandalizmə məruz qaldığı aşkar edilib. Monitorinqlər ilə bağlı məlumatlar Şuşa, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Xocavənd, Qubadlı, Ağdam, Tərtər, Laçın və Kəlbəcər rayonlarını əhatə edir.

Qeyd edilib ki, işğaldan azad olmuş ərazilərdə məscidlər, mədrəsələr, körpülər, məbədlər növbəti dağıdılıb, eyni zamanda bir çox halda təyinatına uyğun olmayan şəkildə istifadə olunaraq xalqımızın milli mənəvi dəyərləri təhqir edilib.

Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ziyəddin Əliyev bildirib ki, 2007-ci ildə Quba şəhərində aparılan tikinti işləri zamanı kütləvi məzarlıqın aşkar olunması ermənilərin xalqımıza qarşı həyata keçirdiyi mart soqyırımının dəhşətini bir daha ortaya çıxarıb. Əldə olunan mədi sənədlər və sənədlər 1918-ci ilin mart-aprel aylarında və sonrakı dövrlərdə erməni millətçilərinin törətdikləri qanlı aksiyaların coğrafiyasının daha geniş və faciə qurbanlarının sayının qat-qat çox olduğunu sübuta yetirilib.

Erməni millətçilərinin cinayətkar əməllərini dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycan xalqının milli yaddaşının qorunması və soqyırımı qurbanlarının xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 2009-cu il oktyabrın 30-da imzaladığı müvafiq sərəncama əsasən, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Quba şəhərində Soqyırımı Memorial Kompleksi inşa edilib. 2013-cü il sentyabrın 18-də dövlət başçısı İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə bu kompleksin açılışı olub.

AMEA-nın Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun baş direktoru Abbas Seyidov vurğulayıb ki, erməni millətçiləri 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakı şəhərində, habelə Bakı quberniyasına daxil olan digər şəhər və qəzalarında on minlərlə dinc sakini məhz etnik və dini mənsəbiyyətinə görə qətlə yetirib. Azərbaycanın Qarabağ, Zəngəzur, Naxçıvan, Şirvan, İrəvan və digər bölgələrində kütləvi qətlər, talanlar və etnik təmizləmələr həyata keçirən düşmənin bu vandalizm əməlləri nəticəsində yüzlərlə yaşayış məntəqəsi dağıdılıb, mədəniyyət abidələri, məscid və qəbiristanlıqlar yerləyeksən edilib.

Tədbirin sonunda azərbaycanlıların soqyırımına həsr olunmuş sənədi filmin nümayişi olub.

İşğal olunmuş ərazilərdə inanc yerləri yenidən tikilir

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli sərəncamı ilə əbədiləşən 31 Mart Azərbaycanlıların Soqyırımı Günü paytaxt Bakıdan tutmuş respublikamızın bölgələrində, ən ucaq kənd və qəsəbələrində, hətta dünyanın bir çox ölkəsində kədər hissi ilə qeyd olunur. Unudulmuş mümkün olmayan soqyırımı faciələri tarixi faktlar və rəsmi sənədlər əsasında yaddaşlarda tozlanıb.

Tarixdən məlum olduğu kimi, XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq Qafqazda məqsədyönlü şəkildə kütləvi məskunlaşdırılan ermənilərin "böyük Ermənistan" xülyası azərbaycanlılara və bu ərazilərdə tarixən yaşayan digər xalqlara qarşı kütləvi qətlərin və soqyırımı aktlarının reallaşması ilə nəticələndi. Bu qanlı tarix qısa fasilələrlə iki yüz ildən artıq müddət ərzində dönmə-dönə təkrarlandı. Erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı iki əsrədən artıq davam edən ardıcıl təcavüz, etnik təmizləmə siyasəti, terror və vandalizm əməlləri səbəbindən azərbaycanlılar tarixən yaşadıkları İndiki Ermənistan, daha sonra isə Qarabağ ərazisindəki doğma yurdlarından didərgin salındılar.

Tərəqqipərvər bəşəriyyəti narahat edən bu kimi qeyri-insani hərəkətlər, hadisələrə son qoyulması üçün Azərbaycanı dini konfessiyaların rəhbərləri 31 Mart soqyırımı ilə əlaqədar dünya ictimaiyyətinə müraciət ünvanlayıblar. Mürciətdə ermənilər tərəfindən yüz illərlə azərbaycanlılara qarşı davam etdirilən soqyırımı siyasəti, habelə Birinci Qarabağ və İkinci Qarabağ savaşlarında törətdikləri vandalizm əməlləri genişliyi ilə öz əksini tapıb.

Müraciətdə də qeyd olunduğu kimi, ötən əsrin 80-ci illərinin ikinci yarısında SSRİ-nin rəhbər dairələrində erməni lobbisinin təzyiqlə və təhriki ilə erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı təcavüz və etnik təmizləmə siyasətinin yeni dalğası başlandı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin SSRİ rəhbərliyindən uzaqlaşdırılmasından istifadə edən erməni soqyırımı 300 minə yaxın azərbaycanlıların Ermənistandan amansızlıqla qovulmasını həyata keçirdilər. 1980-ci illərin sonu - 1990-cı illərin əvvəllərində ərazilərimizin 20 faizi - Qarabağın dağlıq hissəsi və onun ətrafındakı yeddi rayon genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlar nəticəsində işğala məruz qaldı, bir milyondan artıq azərbaycanlı doğma yurdlarından didərgin salındı. 1992-ci ildə erməni ekstremistlərinin Xocalıda, Ağdabanda, Daşaltıda həyata keçirdikləri soqyırımı aktları isə onların törətdikləri vəhşiliklərin kulminasiyasına qədəm qoydu. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı quldurlarının Xocalı şəhərinə qəfil silahlı basqın edərək dinc, silahsız əhaliyə qarşı amansız kütləvi qırğın törətməsi, qocalar, uşaqlar, hamilə qadınlar da daxil olmaqla 613 nəfərin xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilməsi, 150 nəfərin itkin düşməsi, 1275 nəfərin əsir götürülməsi ağır işğalçılıq məruz qoyulması, vəhşicəsinə qətlə yetirilməsi dinc sakinlərin meyitləri üzərində ağılaşmaz təhqiramiz hərəkətlər edilməsi, mahiyyəti etibarilə Xocalı faciəsini Holokost, Gernika, Xatın, Srebrenitsa, Ruanda soqyırımı kimi insanlığa qarşı törədilmiş cinayətlərə bir sıraya qoyur. Bütövlükdə milyonlarla azərbaycanlı ermənilər tərəfindən törədilmiş soqyırımı, etnik təmizləmə və deportasiya siyasətinin fəlakət və dəhşətini öz təleyində yaşayıb.

Uzun illər ərzində Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın öz müxtəlifliyi ilə fərqlənən mədəni və mənəvi irsinə qarşı terror da reallaşdırılıb. Ermənilər qəsb etdikləri Qarabağ torpaqlarında vandalizm aktları həyata keçirərək tarixi, dini, mədəniyyət abidələrini, ziyarətqah və qəbiristanlıqlarımızı, xristian və yehudi məbədlərini məhv etdilər. Ermənilər Qarabağda tarixən mövcud olmuş qədim alban, müsəlman, pravoslav dini və mədəni irsini yoxa çıxarmaq yönündə məqsədyönlü iş apararaq mədəni-mənəvi irs nümunələrini ya məhv edib sirdən çıxarmış, ya da tarixini, mənşəyini saxtalaşdıraraq özününküləşdirib - erməniləşdirib, qırıq-yanlaşdırılıb.

Xatırladaq ki, işğal dövründə vandalizmə məruz qalan mədəni-dini obyektlər sırasında islam dini abidələri - məscidlər, türbələr və digər inanc yerləri mütləq eksəriyyət təşkil edir. Qarabağda rəsmi fəaliyyət göstərmiş 67 məscidin (Şuşada 13, Ağdamda 5, Füzulidə 16, Zəngilanda 12, Cəbrayılda 5, Qubadlıda 8, Laçında 8) 63-ü tamamilə, 4-ü isə işğal zamanı dağıdılaraq yarırsız hala salınıb.

İnsanları məmnun edən, qürurverici duyğular yaradan odur ki, 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti və Milli Ordumuzun şücaəti sayəsində Azərbaycan tarixi ədalətli, eləcə də dünya birliyi tərəfindən tanınan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Həmin il noyabrın 10-da zəfər qələbəsi ilə başa çatan Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan Prezidentinin fərman və sərəncamlarına əsasən işğaldan azad olmuş ərazilərimizdə genişmiqyaslı quruculuq işlərinə başlanıldı. İndi yeni infrastruktur yaradılır, dağıdılmış tarixi abidələr və inanc yerləri bərpa olunur. Onlardan biri də Tərtər rayonunun Suqovuşan qəsəbəsində yeni tikiləcək məscid binasıdır. Novruz bayramı ərzində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva məscidin təməlqoyma mərasimində iştirak ediblər.

Ümumi ərazisi 0,6 hektar olan kompleks məscid binası, köməkçi bina, dəstəməz otağı və avtodayanacaq daxildir. İkimərtəbəli məscid binasının uzunluğu 16,8 metr, eni isə 11,2 metr olacaqdır. Burada kişilər və qadınlar üçün ibadət zalının olması planlaşdırılıb. Layihəyə əsasən məsciddə eyni vaxtda 110 nəfərin ibadət etməsi üçün şərait yaradılacaqdır.

Azərbaycandakı dini icma rəhbərlərinin 31 Mart soqyırımı ilə əlaqədar dünya ictimaiyyətinə ünvanladığı müraciətdə deyildiyi kimi, Cənubi Qafqaz bölgəsində bütün xalqlar, dinindən və dilindən asılı olmayaraq bütün insanlar arasında qarşılıqlı anlaşmanın bərqərar edilməsinin tələfiyədir. Müharibə, ərazi iddiaları, nifrət, dini və etnik ayrı-seçkilik, revanşizm kimi meyillərə son qoyulmalı, dövlətlər arasında sabitlik hökm sürməli, davamlı iqtisadi inkişaf yolunda səylər göstərilməlidir. Regionumuzda olan bütün dini icmalar, ələxüsus erməni apostol kilisəsi və istiqamətdə fəal çalışmalı, sülhü və dialoqu təşviq etməli, sülhpərvər və humanist ideyaları təbliğ etməlidir.

Rəhmən SALMANLI, "Azərbaycan"

REGİONLAR

Şəhid Elvin Mustafayevin doğum günündə xatirəsinə inşa edilmiş bulağın açılışı olub

Torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olan Mustafayev Elvin Fəxrəddin oğlunun doğum günü Göygöldə tontəno ilə qeyd edilmişdir.

Şəhidin Gəncədə Şəhidlər xiyabanındakı məzarı ziyarət edildikdən sonra xatirəsinə abidələşdirmək üçün inşa edilən bulağın açılışı olmuşdur. Açılış mərasimində çıxış edən Elvin Mustafayevin keçdiyi qısa, lakin şərəfli ömür yolundan danışmış və onun kimi şəhidlərimizin qanının yerdə qalmadığını diqqətə çatdırmışdır. Qeyd edilmişdir ki, Elvin Mustafayev Vətən müharibəsi zamanı ən qaynar nöqtələrdə düşmənlə qarşı iğidliklə vuruşmuşdur. Oktyabr ayının 2-də Kəlbəcər rayonu istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olan Elvinin nəşi

uzun müddətdən sonra Murovdada tapılmış və 2021-ci il iyunun 4-də Gəncənin Şəhidlər xiyabanında dəfn edilmişdir. Elvin Mustafayev ölümdən sonra "Vətən uğrunda", "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" və "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif olunmuşdur.

Goranboyun Qaradağlı kəndində şəhidlərə abidə kompleksi qoyulub

Vətən savaşında bizə qələbə sevincini yaşadan igid oğullarımızın arasında goranboylular da çoxdur.

Onların bir qismi döyüşlərdə şəhid olaraq əbədiyyətə qovuşmuşlar. Qədirbilən goranboylular igid həmyerlilərini unutmur, onların abidələşdirilməsi üçün müxtəlif tədbirlər həyata keçirirlər.

Elə bu günlərdə rayonun Qaradağlı kəndində inşa edilən Şəhidlər Abidə Kompleksinin açılışı buna misal ola bilər. Açılış mərasimində iştirak edənlər 44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olanların heç vaxt unudulmayacaqlarını diqqətə çatdırmış, onların nümunəvi həyatlarının gələcək nəsillərə çatdırılması üçün bundan sonra da müxtəlif tədbirlər həyata keçiriləcəyini qeyd etmişlər.

Açılış mərasimində iştirak edən şəhid valideynləri övladlarının xatirəsinə üzər tutulara minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Heydər Əliyev Fondu Ağstafada daha bir məktəb binası inşa etmişdir

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Ağstafanın Həsənsu kəndində inşa edilən məktəb binası istifadəyə verilmişdir.

1930-cu ildə inşa olunmuş kənd məktəbinin binası ötən müddət ərzində fiziki cəhətdən köhnəliyindən istifadəyə yarasız vəziyyətə düşmüşdü. Bu səbəbdən Heydər Əliyev Fondu həmin məktəbin yerində 420 şagirdlik yeni məktəb binası inşa etmişdir. Məktəb zəruri mebel və avadanlıqlarla, fənn kabinetləri və laboratoriyalar əyani vəsaitlərlə təchiz olunmuşdur.

Üçmərtəbəli məktəb binasında sinif otaqlarından savayı, fizika, kimya, biologiya laboratoriyaları, informatika, hərti təlim, tibb, eləcə də oğlanlar və qızlar üçün əmək təlimi otaqları, kitabxana, yeməcxana, akt və id-

man zalları, həmçinin açıq idman meydançası var.

Məktəb heyətyanı ərazisində abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görülmüşdür.

Sabir ƏLİYEV,
"Azerbaycan"

Neftçalada içməli su təminatı layihələrinin icrası və görüləcək işlərlə bağlı təqdimat keçirilib

Neftçala şəhəri və rayonun kəndlərinin içməli su təminatı layihələrinin icrası və 2022-ci ildə görüləcək işlərlə bağlı təqdimat keçirilib.

Neftçala Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mirhəsən Seyidov Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq Neftçala rayonunun yaşayış məntəqələrinin içməli su təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə magistral su kəmərinin tikildiyini və artıq 14 yaşayış məntəqəsinin içməli su probleminin həll edildiyini diqqətə çatdırıb.

"Azersu" ASC-nin sədr müavini Etibar Məmmədov bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi "Su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsinə dair 2020-2022-ci illər üçün Tədbirlər Planı" çərçivəsində Şirvan-Muğan qrup su kəmərinin Neftçala şəhərinə 40 km uzunluğunda magistral kəmərinə və Salyan şəhəri yaxınlığında həcmi 7500 kubmetr olan su anbarının inşası başa çatdırılıb, 2020-ci ilin noyabr ayında Neftçala şəhərinə, 2021-ci ildə isə magistral kəməre və şəhərə yaxın ərazidə yerləşən kəndlərin bir qisminə suyun verilməsi təmin edilib. Bununla paralel olaraq Neftçala şəhərində içməli su təchizatı sistemlərinin yenidən qurulmasına başlanılıb. Mərhələlərlə icra olunan layihə 2022-ci ildə

də davam etdiriləcək. Cari ildə şəhərdaxili su şəbəkəsinin tikintisi başa çatdırılacaq və bəzi kəndlərə suyun verilməsi təmin olunacaq. "Azersu" ASC-nin Planlaşdırma və Layihələndirmə departamentinin rəis müavini Ceyhun Məmmədov Neftçala rayonunun yaşayış məntəqələrinin içməli su təminatı layihəsi barədə geniş təqdimatla çıxış edib. Dövlət İnvestisiya Proqramına uyğun olaraq 2022-ci ildə Neftçala şəhərində 100 km içməli su xətti çəkiləcək, hər bir evə birləşmə verilişlər say-ğacqlar quraşdırılacaq. Bununla yanaşı, 13 km uzunluğunda tullantı su xətlərinin və 1 ədəd yeni kanalizasiya nasos stansiyasının inşası nəzərdə tutulur. Yeni kanalizasiya nasos stansiyasının istismara verilməsi ilə istismar müddəti başa vurmuş və tez-tez qəzaların baş verdiyi 9 nasos stansiyasının fəaliyyəti dayandırılacaq. Layihənin növbəti mərhələsində şəhərdə kanalizasiya şəbəkəsinin qurulması və formalaşan tullantı suların təmizlənilmə-zərərsizləşdirilməsi məqsədilə tullantı sənəməliyəci qurğunun tikintisi həyata keçiriləcək.

Neftçala rayonunun kənd və qəsəbələrində su təminatı məqsədilə də layihə hazırlanıb. Bu məqsədlə kəndlərin bir qisminə mövcud magistraldan, bir qisminə isə Şirvan-Muğan qrup su kəmərinin Şorsulu ərazisindən keçən hissəsindən suyun verilməsi layihələndirilib. Daha uzaq məsafədə yerləşən bəzi kəndlər üçün lokal həll planı işlənib və həmin kəndlərdə əks-osmos tipli sənəməliyəci qurğuların quraşdırılması layihələndirilib. Təqdimatdan sonra layihə ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb, rayon rəhbərliyinin təkliflərinə baxılıb. Təkliflər nəzərə alınmaqla yekun sənəd hazırlanaraq hökumətə təqdim ediləcək.

Yurdumuza bahar gəlib. Hələ qədimdən Novruz tonqalını qalayandan, bayram plovunu yeyəndən sonra kənd adamları sahələrdə çıxış, min bir arzu-istəklə torpağın sinəsinə toxum səpmiş, payızda ekdiyi taxıl, yoncanı suvarmağa başlamışlar.

Əslinə qalsa, indiki zamanda qışın özündə belə əkinçi, kənd adamı işsiz qalmır. Yazda ekəcəyi torpağa tez-tez baş çəkir, suyu necə götürəcəyi, yaz aratını necə aparacağı, hansı toxum növünü səpəcəyi, hansı gübrələrdən və texnikalardan istifadə edəcəyi barədə düşünüb-düşünür, tədbirlər görür. O, eyni zamanda şumdan tutmuş yığımaqədərk dövrədə çəkəcəyi xərci, sərf edəcəyi vəsaiti hesablayır, biri o birinin üstünə gəlir, çıxır, bölür və sonda xalis gəlirinin nə qədər olacağını müəyyən-ləşdirir. Bunlara əsasən demək olar ki, indi hər bir fermer, torpaq mülkiyətçisi, sahibkar həm mühasib-iqtisadçı, həm agronom, həm də texnikadan baş çıxaran mühəndisdir.

Amma kənd təsərrüfatı üçün ən mühüm amillərdən biri təbiətdir. Yeni havaların necə keçməsi, yağışların normal düşməsi, istiliyin lazımı dərəcədə olması da başlıca şərtlərdəndir.

Yazın girməyinə 2-3 gün qalmış cənub bölgəsinə düşən leysan yağışlar Cəlilabadda və Masallı rayonlarında fermerlərin, habelə kənd əhalisinin şəxsi təsərrüfatlarına müəyyən ziyan vurdu. Əkinlər, heyətyanı sahələr sel suları altında qaldı. Kartof, çiyələk sahələrinə müəyyən ziyan dəydi, ev quşları tələf oldu. Bununla belə leysan yağışları dağılıq və nisbətən yüksək ərazilərdəki taxıl sahələrinə sanki can verdi. Zəmilər bol yağış suyundan doyuncu içdi.

Cari ilin məhsulu üçün keçən ilin payızında Cəlilabadda 62 min hektara taxıl toxumu səpilmişdir. Onun 56 min 400 hektarı buğda, 5 min 600 hektarı arpa, 13 min hektara başqa, 5 min hektara da vələmir əkilib. Rayon Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin Bitkiçilik şöbəsinin aparıcı müxtəssisi Mübariz Nadirovun dediyinə görə, taxıl əkinlərinin 7 min hektarına yemləmə gübrəsi verilməmişdir. Dağılıq ərazilərin indinin özündə qar altında qalması, normaldan artıq yağışların düşməsi yemləmənin aparılmasına maneə törətsə də, bunun qorxusu yoxdur. Çünki qarın özü taxıldan ötrü azot gübrəsi qədr xeyirlidir.

Cəlilabadda zəhmət adamlarını indi gün çıxandan gün batanacan sahələrdə görmək olar

M.Nadirov:
- Taxılçılıqda keçən ilin geriliyini bülki məhsulla aradan qaldıracağıq. Bir azdan taxıl zəmilərindəki alağ otlarına qarşı herbisidləndirmə istifadə olunacaq. Havaların istiləşməsi bitkilərin inkişafını sürətləndirir. Çox yox, 10-15 gündən sonra taxıl sahələrində başqa görkəm alacaq. Qalxan taxıl zəmiləri dənizə oxşayacaq. Axsamüstü əsək sərin meşə və yaşıllıq sahələrindəki kimi dalğalandıracaq. Beləcə, taxılçılıq sahəsində keçən il yaranan geriliyi inşallah bu il aradan qaldıracağıq. Cəlilabadda yenidən "Azerbaycanın Ukraynası" olacaq. Taxıl başlıca ərzaq bitkisidir, çörək-siz keçinmək qeyri-mümkündür. İkinci Dünya müharibəsi zamanı ətraf rayonların əhalisini Cəlilabadda taxıl aclıqdan xilas etmişdi. Bu gün Rusiya ilə Ukrayna arasındakı münasibət dünyanın gərdsini bilən, başa düşən insanları narahət edir. Rusiya və Ukrayna bir çox ölkəyə, o cümlədən Azərbaycana taxıl ixrac edirdi. Hələ bir neçə il bundan əvvəl ölkəmizdə ərzaq təhlükəsizliyi proqramı qəbul olunmuşdur. Bununla əlaqədar çox işlər görülmüşdür və görülməkdədir. Daha məhsuldar toxumların ekilməsi, ən yeni texnika və texnologiyaların tətbiqi sayəsində yüksək taxıl və digər ərzaq məhsullarının yetişdirilməsi indi dövlət aqrar siyasətinin başlıca istiqamətidir. Fermerlərə, torpaq mülkiyyətçilərinə verilən subsidiyalar, güzəştli qiymətə satılan mi-

neral gübrələr kəndliyə göstərilən diqqətin nümunəsidir. Ölkəmizə alınmış gətirilən traktorlar, digər kənd təsərrüfatı maşınları indi əkinçinin sağ əlidir. İşığaldan azad edilmiş münbit torpaqlarımızda bol taxıl yetişdiriləcək. Buz cəlilabaddır da əlimizdən gələni edəcəyik. Axı bu torpağın adamları əməksevər olmaqla bərabər, həm də dövlətə, dövlətçiliyə həmişə sədaqətli olmuşlar.

Bu gün Cəlilabadda təkcə taxılçılıq deyil, kənd təsərrüfatının digər sahələri, o cümlədən üzümçülük sürətlə inkişaf edir. Artıq dirəklərə qaldırılmış üzüm tənəkləri səliqə ilə budanmış, cərgələrin arası traktorla yuvasaldırılmışdır. Tezliklə tənəklərin tumurcuqları şişkinləşəcək, sonra isə onlar yarpaq olacaq, yeni zoğlar boy atacaq, kürlünəcək, çiçəklənəcək, qora salxımları görünəcək, nəhayət, avqust ayının birinci ionicülyündə torpağın gücü, günəşin hərətli, insanların alın təri ilə üzüm yetişəcək. Bu bağlarda yetişən üzüm sortları isə istər Azərbaycanın, istər də xarici ölkələrin bazarlarında alıcılar tərəfindən həvəslə alınır.

Kartofçuluğa da maraq getdikcə artmaqdadır. Keçən il rayon üzün hektardan 277 sentner olmaqla, 149 min 690 ton kartof yığılmışdır. Yetiştirilən məhsul münasib qiymətə satıldığından onu ekib-becərənələrə yaxşı gəlir gətirmişdir. Bu ilin yanvar-fevral aylarında 5 min 500 hektara kartof ekilməmişdir. Çoxillik tecrü-

bələrinə əsaslanaraq fermerlər daha yaxşı toxum əkməyə nail olmuşlar. Sellofan örtüklər altında becərilən kartofun yığılma may ayının birinci ionicülyündə, açıq havada əkilənlərin yığılma ondan bir müddət gec başlanacaq.

Çiyələk əkinləri də rayonun kənd təsərrüfatı sektorunda mühüm yer tutur. Bu sahədə də son illər müsbət nəticələr əldə olunmuşdur. Xarici ölkələrdən gətirilən məhsuldar sortlar yerli şəraitdə özünü doğruldur. Daha tez - mart ayının sonlarında yığılmağa başlanan nubar çiyələk sellofan örtüyü altında becərilir. Amma bu il mart ayının soyuq keçməsi ilə əlaqədar yetişmə yubanmışdır. Məlum məsələdir ki, nubar məhsul baha satıldığından yaxşı gəlir gətirir. Buna görə də fermerlər pul xərcləməkdən çəkinməmişlər. Armaturdan karkaslar düzəldir, üstünü örtmək üçün böyük həcmde sellofan material alırlar. Belə şəraitdə çiyələk bir ay tez yetişir. Sonra isə açıq havada yetişən çiyələyin yığılma başlanılır.

Rayonun sarımsaq, noxud, mərci əkilən sahələrində də qızıl iş gədir. Hər kəs gününün uzanmasından istifadə edərək günəşi tarlada - iş başında salamlayır, arzularının çin olması üçün səliqə qoyur. Ana dediyimiz torpaq isə onlarla ülfət bağlayanlar heç vaxt ümidsiz qoymur.

Seyran CAVADOV,
"Azerbaycan"

Şəmkir əkinçiləri cari il də fərqlənəcəklər

Şəmkir ölkəmizin böyük kənd təsərrüfatı rayonlarından. Əsasən əkinçiliyin geniş yayıldığı rayonda regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramında nəzərdə tutulan tədbirlər planına uyğun olaraq sahənin daha sürətli inkişafı üçün məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir.

Bunun sayəsində keçən il əkinçilikdə məhsul istehsalı əvvəlki ilə müqayisədə xeyli artmışdır. Belə ki, ötən il 14303 hektar dənli bitkilər sahəsində 47274,2 ton məhsul istehsal olunmuşdur. Aqrotexniki tədbirlərin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi nəticəsində 27207 ton buğda, 19804,1 ton arpa və 263,1 ton vələmir istehsal edilmişdir. Bundan başqa, 1680 hektar dən üçün qarğıdalı sahəsindən 11373,6 ton məhsul götürən təsərrüfat sahibləri 380 hektar əkin sahələrində təkrar səpin aparmış və 1654 ton əlavə məhsul əldə etmişlər.

Ötən il 1276,8 hektarda texniki bitkilər də ekilmişdir. Onun 935 hektarı dən üçün günebxan, 299,8 hektarı şəkər çuğunduru, 40 hektarı yer fıstığı, qalan 2 hektarı isə gül olmuşdur. Əkilmiş

935 hektar dən üçün günebxan sahəsindən 1692,1 ton məhsul toplanmışdır. Eyni zamanda 2021-ci təsərrüfat ilində 6562 hektardan 177225,7 ton kartof, 102 hektar bostan sahəsindən 2841,5 ton qarpız, 6442 hektardan 308793 ton tərəvəz yığılmışdır. Keçən il rayonda meyvəçilikdə də göstərilən yüksək olmuşdur. Hazırda rayon 4480,4 hektar meyvə və giləmeyvə bağları mövcuddur ki, onun da 3212,6 hektarı barverəndir. Çəkilən zəhmətin nəticəsində həmin sahələrdən 78154,4 ton məhsul götürülmüşdür.

Son illər rayonda üzümçülüyn inkişaf etdirilməsi də diqqət mərkəzindədir. Hazırda rayonda mövcud olan 560 hektar üzüm bağının 556 hektarı bar verir. Son mövsüm həmin sa-

lərdən 7700, şəxsi təsərrüfatlardan isə 25586,3 ton məhsul yığılmışdır.

Rayon əkinçiləri cari ilin yüksək məhsuldarlığı üçün də gərgin əmək sərf edirlər. Artıq 24983 hektar sahədə şum aparılmışdır. Qaldırılmış şumun 13500 hektarında dən və yaşıl yem üçün payızlıqlar səpilmişdir. Payızlıq səpinin 8310 hektarı dən üçün buğda, qalan 5190 hektarı isə dən üçün arpa, 1680 hektar əkin sahələrində həm suvarma, həm də ziyanvericilərə qarşı mübarizə tədbirləri görülür. Şəmkirli 2022-ci ildə də kənd təsərrüfatının bütün sahələri üzrə yüksək göstəricilərlə qazanmaq üçün indidən möhkəm təm qoyur, məhsuldarlığın yüksək olması üçün elərlərdən gələni əsirgəmir.

S.ƏLİYEV,
"Azerbaycan"

Subsidiyaların ilin əvvəlində verilməsi fermerlərə üstünlüklər yaradır

"Fermerlərin öz əkin məlumatlarını Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemində vaxtında bəyan etməsi subsidiyaları ilin əvvəlində ödəməyə imkan verir. Bu isə fermerlərin dövlətin ayırdığı subsidiya vəsaitlərini zəruri təsərrüfat işləri üçün sərf etməyə şərait yaradır".

Bu fikirləri Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aparat rəhbəri Rəfai Quliyev Sabirabad və Salyan rayonlarında aqrar sektorun nümayəndələri ilə görüşlərdə səsləndirib. O, bildirib ki, hazırda taxılçılıqda mühüm dövrə start verilib və taxıl sahələrində aqrotexniki qulluq tədbirlərinin düzgün təşkili məhsuldarlığın artmasına birbaşa təsir göstərir.

Görüş zamanı yazlıq əkinlərdə düzgün toxum seçimi, subsidiya almaq üçün elektron müraciətin formalaşması, fermerlərin gübrə, texnika, pestisidlərdə təminat məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd olunub ki, bu ildən pambığa görə yalnız məhsul subsidiyası verəcək. Məhsul subsidiyası isə hər tona görə 100 manatdan 170 manata qaldırılıb. Əlavə olaraq şirkətlər pambığı fermerdən alış qiymətini hər sort görə 50 manat artırabilir. Məhsul subsidiyası almaq üçün fermerlərdən torpaq üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiqləyən sənəd tələb olunmur. Lakin fermerlər pambığı hansı kateqoriya torpaqda ekməsindən asılı olma-yaaraq öz əkinlərinin mütləq Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemində bəyan etməli, əkin sahəsinin koordinatlarını sistemə daxil etməlidirlər. Öz pambığı sahələrini sistemdə bəyan etməyən fermerlərin subsidiya almaq üçün elektron müraciətləri formalaşmayacaq.

Fermerlər subsidiyaların ilin əvvəlində verilməsindən razılıq edib, dövlətin ayırdığı vəsaiti gübrə, pestisid, toxum kimi kənd təsərrüfatı istehsal vasitələrinə xərclədiklərini bildiriblər. Görüşlərdə taxıl əkin sahələrinin mövcud durumu, payızlıq əkinlərə görə subsidiyaların ödənilməsi, suvarma məsələləri, gübrə ilə təminat, əkin sahələrində alağ otlarına və zərərvericilərə qarşı mübarizənin təşkili, yazlıq əkinlərə hazırlıq, bəyan prosesinin gedişi və digər mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Görüşlərdə fermerlərin suallarına ətraflı cavablandırılıb, səsləndirilən təkliflər qeydə alınılıb.

Aqrar Sığorta Fondu: "Bölgələrdən daxil olan müraciətlər müstəqil ekspertlərin iştirakı ilə araşdırılır"

Son həftələr respublikada hava şəraitinin kəskin dəyişməsi, bəzi ərazilərdə güclü yağışlar, sel-səsması, külək, qarşırğa fırtına, temperaturun kəskin aşağı düşməsi müşahidə olunub. Bu hadisələr nəticəsində bölgələrdəki kənd təsərrüfatı obyektlərinə - əkin sahələrinə də zərər dəyir.

Aqrar Sığorta Fondundan verilən məlumata görə, baş verən hadisələrlə bağlı fonda müraciətlər başlayıb. "İndiyədək əkin sahələrini və təsərrüfatlarını sığorta etmiş sahibkarlar və şirkətlər sığorta hadisələri ilə bağlı fonda müraciətlər edirlər. Müraciətlər sel-səsması, güclü külək, qarşırğa, üçüncü şəxslərin hərəkətləri, o cümlədən mal-qarasının əkin sahələrini məhv etməsi, şaxtavurma və sair halları əhatə edir. Fermerlə-

rin hadisələrlə bağlı bütün müraciətləri qeydə alınır, cavablandırılır, hadisələr araşdırılır və ilkin olaraq dəyən zərər mibləği dəqiqləşdirilir".

Fond bildirir ki, bölgələrdən daxil olan müraciətlər müstəqil aqrar sığorta ekspertlərinin iştirakı ilə araşdırılır: "Ekspertlər hadisə ərazisinə baxış keçirir, hadisəni və onun nəticələrini qeydə alır, ilkin olaraq dəyən zərər hesablayırlar. Araşdırmalar başa çatdıqdan sonra qanunvericiliyə uyğun olaraq sığorta hadisələri üzrə ödənişlər həyata keçiriləcək".

Fondun məlumatına görə, təsərrüfatlarda hadisələr Cəlilabadda, Masallı, Qobustan, Kürdəmir, Şəki, Neftçala, Qəbələ və başqa rayonlarda qeydə alınıb: "Zərər çəkən sahələr arasında taxıl sahələri, meyvə bağları, fındıq sahələri var. Bütün hallar araşdırılır".

Aqrar Sığorta Fondu bir daha sığortalı fermerləri öz əkin sahələrinə baxış keçirməyə və baş verən hadisələrlə bağlı fonda müraciət etməyə çağırır.

Eyni zamanda fond indiyədək sığortadan istifadə etməyən fermerləri və şirkətləri belə halları nəzərə almağa və aqrar sığorta vasitəsilə təsərrüfatlarını sığortalamaya dəvət edir: "Hazırda dövlət dəstəklə aqrar sığorta mexanizmi ölkədə ən çox becərilən 41 bitkini 30-a qədər riskdən qoruyur. Son günlər bu risklərlə bağlı hadisələri müşahidə edirik.

Aqrar sığorta tarifiyini və bu sahədə fermerlərə 50 faizlik dövlət dəstəyini nəzərə alaraq, aqrar sığorta əkinləri qorumaq üçün olduqca sərfəli üsuldur. Fermerlərimizi dövlətin yaratdığı bu imkandan faydalanmağa çağırırıq".

◆ Jurnalist araşdırması

Üvvəli 1-ci səh.

İllərdir müzakirə edilən yeniliyin tətbiqi COVID-19 pandemiyası səbəbindən bir az geciksə də, 2021-ci ilin 1 aprel tarixindən üçüncü mərhələdə Bakı, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron rayonunun əhalisinin icbari tibbi sığortadan istifadə etməyə başlaması ilə prosese tam start verildi. Yeni bunula da Azərbaycan ərazisində icbari tibbi sığortanın tam tətbiqinə başlanıldı.

Amma bir il keçməsinə baxmayaraq, bu sahədə hələ də boşluqlar müşahidə olunmaqdadır. Vətəndaşlar icbari tibbi sığorta çərçivəsində xidmətlərdən lazımcına yararlanma bilmədiklərini qeyd edirlər. Bəzi klinikalarda iş nisbətən normal təşkil olunsada, əksəriyyətində insanlar problemlərlə üzləşirlər. Bəzi xəstəxanalar icbari tibbi sığorta ilə xidmətdən yayınır, "Xidmətlər Zərri"ndən məlumat

gecikdirilməsi, onlara ödəniləcək aylıq həvəsləndirici əlavələrin düzgün hesablanmaması və ya azlığından daım şikayətlər eşidirik.

Ümumiyyətlə, əksər vətəndaşlar icbari tibbi sığortaya üz tutmamasının səbəbini prosesin uzun çəkməsi, bir neçə həkimdən keçəcəyi halda ödəyəcəyi vəsaitin özəl tibb müəssisəsinə xərcləyəcəyi məbləğə gəlib gətəcəyi və tanımadığı həkimə etimad etməmələri ilə əsaslandırırırlar. Bu da vətəndaşın icbari tibbi sığortaya inamsızlığını artırır.

Bakı sakini Ayten Quliyeva ilə söhbətimizdə belli oldu ki, o da icbari tibbi sığorta vasitəsilə illərlə müalicəsi üçün külli miqdarda vəsait xərclədiyi özəl klinikalarda artıq ödəniş etməyəcəyini düşünür və qeydiyyatda olduğu rayon mərkəzi xəstəxanasına yaxınlaşıb.

Xəstəxanadan vətəndaşın qalxanbənzər vəzi xəstəliyinin (zob xəstə

çoxterəfli, çoxşaxəli islahatların bir hissəsidir.

Deputatın sözlərinə görə, icbari tibbi sığortanın ölkədə tam tətbiqinə başlanılana qədər 3 rayonda - Mingəçevir, Ağdaş və Yevlaxda pilot layihə kimi həyata keçirilib. Pilot layihə nəticəsi ilə bağlı müvafiq beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən keçirilən sorğuda vətəndaş məmnunluğu ifadə olunub. Bir sıra çətinliklər olsa da ümumilikdə icbari tibbi sığortanın birinci ilini qənaətbəxş qiymətləndirmək olar: "İcbari tibbi sığortanın həyata keçirildiyi müddətdə dünyada, eləcə də Azərbaycanda COVID-19 pandemiyası başladı. Pandemiya bu gün də davam edir. Ona görə tibbi sığortanın ölkədə tam tətbiq olunduğu ilk ildə insanlar çətinliklərlə üzləşdilər. Eyni zamanda 2020-ci ildə ölkəmizdə 44 günlük Vətən müharibəsi oldu. Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə ordumuz 30 il ərzində

2550 sayda tibbi xidmət göstərilib, amma vətəndaş hələ də şikayətçidir

Araşdırmamız nəticəsində belli oldu ki, vətəndaşların əksəriyyəti icbari tibbi sığorta ilə bağlı xəstəxanalara müraciət etdikdə onlara daha çox cavab verilir: "Bizdə icbari tibbi sığorta yoxdur", "Bu müayinələr ödənilsədir".

İcbari Tibi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin Marketing və İctimaiyyət ilə əlaqələr departamentinin rəhbəri Aynurə Əhmədova qəzetimizə bildirib ki, vətəndaşlar icbari tibbi sığortanın "Xidmətlər Zərri" çərçivəsində tibbi xidmətlərdən yararlanmaq üçün Tibbi Ərazi Bölmələrinin İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) tabeliyində olan istənilən dövlət tibb müəssisəsinə müraciət edə bilərlər. Vətəndaşlara icbari tibbi sığortanın "Xidmətlər Zərri"ne daxil olan 2550 sayda tibbi xidmət göstərilir.

Vətəndaşlar yaşadıkları ərazidən asılı olmayaraq, TƏBİB-in tabeliyində olan istənilən dövlət tibb müəssisəsinə ambulator yardım üçün göndəriş verərsə olmadan şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim etməklə müraciət edə bilərlər. Dövlət tibb müəssisələrində stasionar şərətdə göstərilən tibbi xidmətlər üçün göndəriş verərsənin verilməsi tələb olunur. Bunun üçün vətəndaş ailə həkimi (sahə həkimi-terapevti, sahə həkimi-pediatr) və ya ixtisaslı həkim tərəfindən göndəriş verərsə almalıdır.

Aynurə Əhmədovanın sözlərinə görə, vətəndaş TƏBİB-in tabeliyindəki müəssisədə vətəndaş ona göstərilən tibbi xidmətlərin keyfiyyətindən narazı qalırsa və ya tibb personalı tərəfindən ona qarşı hüquq pozuntusuna yol verilsə, bununla əlaqədar ilk növbədə tibb müəssisəsinin məsul şəxslərinə, yaxud birbaşa rəhbərliyə müraciət etməlidir.

Departament rəhbərinin sözlərinə görə, qanunvericiliyə əsasən vətəndaş tərəfindən neqativ hal ilə bağlı əsaslandırılmış sübut təqdim edildiyi təqdirdə fakt müvafiq qaydada araşdırılır: "Təsdiqini tapmış faktla bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edilir. Tibb işçisinin hüquq pozuntusuna yol verdiyi sübut olunarsa, o qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyətə cəlb olunur".

Vətəndaşlar isə şikayətlərini agentliyin və TƏBİB-in qaynar xətlərinə düşməyin mümkünsüz olduğunu deyirlər.

Ən çox müraciət olunan tibbi xidmətlər

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyindən qəzetimizə bildirilib ki, 2021-ci il aprelin 1-dən Bakı və Sumqayıt tibbi ərazi bölmələrində icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanılıb. Həmin tarixdən 2022-ci ilin yanvar ayı daxil olmaqla (10 ay) Bakı tibbi ərazi bölməsi üzrə vətəndaşlara 3 187 225 müraciət əsasında 6 906 972, Sumqayıt tibbi ərazi bölməsi üzrə isə 679 649 müraciət əsasında 1 216 739 tibbi xidmət göstərilib.

2021-ci il ərzində ölkə üzrə tibb müəssisələrinə edilən müraciətlərin çoxu tibbi müayinə (hərbi xidmətə çağırılanların müayinəsi daxil olmaqla), qan dövranı, endokrin sistemin xəstəlikləri, maddələr mübadiləsi və qidalanma pozğunluğu, tonəffüs, həzm sisteminin xəstəlikləri, sidik-cinsliyyət sisteminin xəstəlikləri, süd-mük və əzələ sisteminin və birləşdirici toxumanın xəstəlikləri, mamalıq və ginekologiya, gözün və gözün əlavə aparatının xəstəlikləri və zədələr, zərərçəkmişlərə bağlı olub.

Qeyd edək ki, bu ilin dövlət büdcəsindən səhiyyə xərclərinə 1 milyard 789 milyon manat vəsait ayrılıb. Bu məbləğin təqribən 1 milyard 126 milyon manatını əhalinin dövlət büdcəsi hesabına icbari tibbi sığortalanması xərcləri və səhiyyə sahəsində bir sıra dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyə təminatı təşkil edir.

Əsmər QARDAŞKANOVA, "Azərbaycan"

1 Aprel - Ümumdünya Gülüş Günüdür

Bu gün aldadılmaqdan heç kim incimir

Bütün dünyada təkcə bu gün - aprelin 1-də yalandan, aldadılmaqdan incimirlər. Yalan bu gün xoş zarafata çevrilir, aldadılmaq təbəssümlə, gülümlə qarşılanır.

Heç bir ölkənin təqvimində rəsmi bayram kimi yazılmasa da, dünyanın bir çox yerində 1 aprel gülüş günü olaraq qeyd edilir. Böyük Britaniyada "Səfehər günü", Fransada isə "Apar balığı günü" adlandırılan bu günün digər günlərdən fərqlənə tarixinin çox qədim olması ilə bağlı mənbələrdə müxtəlif məlumatlar var.

Məlumat görə, 1 apreldə bir-birini aldatmaq adət qədim Romada meydana gəlib. Təxminən 2000 il əvvəl Romada hazırlı gülüş gününə oxşar bayramlar keçirilirdi. "Ağılsızların günü" adlandırılan bu bayramın qapı qulluqlarından birinin imperator Konstantinə zarafatla gülüşün təqdirdə onun özündən çox fayda verə biləcəyini deyəcək qədər casarətlənmişdən başladığı bildirilib. İmperator ona dediklərini həyata keçirmək imkanı yaradıb və ilin bir günü Romalı zarafatçı şəxsin idarə etməsi barədə xüsusi qərar verib. Həmin gün ölkənin hər yerində insanlar gülüb, zarafatlar ediblər.

Digər bir məlumatda bildirilir ki, qədim Romada 17 fevral "Avamlar bayramı" kimi qeyd edilir. Bu bayram Şərqi Hindistanda martın 31-nə təsadüf edib. Rəvayətə görə, belə qeyri-adi ənənəyə təbiət özünü səbəb olub. Belə ki, sərt keçən qışın ardınca gələn yaz havasının şiltəqləqlərini zarafatlarla, gülümlə qarşıla-

maq, özündə xoş vovqat yaratmaq üçün əhali bu günü seçib.

Bir başqa məlumatda bu bayramın yaranması tarixi Roma papası Qriqori tərəfindən hazırlanmış 1582-ci ilin Qriqorian təqviminə əlaqələndirilir. O vaxta qədər yeni il həftəsi martın 25-dən başlayaraq aprelin 1-də bitirdi. Təqvim dəyişsə də, bəziləri yeni il köhnə qaydalarla qarşılaşmaqda davam ediblər.

Bu günün tarixini Pasxa ilə əlaqələndirən də olub. Bildirilib ki, aprelin 1-də müəyyən ölkələrdə Pasxa öncəsi yaz bərabərliyinin başlanğıcı kimi qeyd olunub. Yeni ilin ilk gününü insanlar şəxsi zarafatlarla keçiriblər.

Bir məlumatda əsasən, təqribən 5 əsrlik tarixi olan Gülüş Günü ilk dəfə Fransada qeyd olunub. Belə ki, qədim Fransada 1 aprel yeni ilin ilk günü sayılıb. Həmin gün insanlar bir-birlərini təbrik edib və hədiyyə olaraq təzə balıq göndəriblər. Ancaq 1564-cü ildə Fransa kralı IX Çarlesin qərarı ilə yanvarın 1-i ilin başlanğıc günü elan edildi. Dövrün rəhbəri imkanlarını zəifliyi ucbağatın kralın bu qərarını bütün ölkəyə yaymaq mümkün olmayıb. Digər tərəfdən, kralın qərarından hali onları da etirazla köhnə adətlərinə davam edib, yeni il şənliklərini 1 apreldə keçiriblər. "Apar balığı günü" də yaddan çıxmıyır. Beləliklə, həmin gün fransızların gülüş gününə çevrilib.

Beləcə, etirazçıların cəhdləri yavaş-yavaş unudulub və uzun illər sonra yeni ilin yanvar ayında başlanmasına hər kəs adət edib. Amma istər-istəməz 1 apreldə təqvimin adi günlərinin sırasına daxil etməyiblər. Həmin gün Gülüş Günü kimi qeyd edilir. Zaman keçdikcə, bütün dünyada

insanlar üçün 1 Aprel Ümumdünya Gülüş Günü olub.

Gülüş gününün tarixi Rusiyada I Pyotrun hakimiyyəti dövründən başlayıb. Aprelin 1-i səhəri Peterburqda çalınan yanğın təhlükəsindən xəbər verən həyəcan siqnalı əhalini yerindən qaldırıb. Ancaq bu, zarafat idi. O vaxtdan Rusiyada 1 aprel zarafat günü kimi qəbul edildi.

Aprelin 1-i Almaniya və Avstriyada xoşbəxt olmayan gün hesab edilmiş. Belə deyimilər ki, həmin tarixdə dogulanların həyatda bəxti gətirməyib, çünki aprelin 1-də İsa Mesih satan luda anadan olub. Şeytanın göyden yerə endiyi gün sayıldığı bu tarixdə kəndlərdə heç kəs işləməmiş. Böyüklər də, uşaqlar da bir-birlərini aldadır, yerinə yetirilməsi mümkünsüz tapşırıqların arxasında göndərilmiş.

Qədim zamanlarda bir çox ölkələrdə ildə bir dəfə - məhz aprelin 1-də "İtaətsizlik bayramı" keçirilirdi bəzədə də mənbələrdə məlumatları əksini tapıb. Çünki aprelin 1-də deyilənlər yalnız zarafat kimi qəbul olunurdu. Həmin gün Zarafatlar kralı təyin edərək seçilib, lətifələr danışılıb, gülüblər. Qaydaya görə, bu gündə tanınmammaq üçün maska geyinmişlər.

İllər ötdükcə digər ölkələrdə, eləcə də Azərbaycanda 1 Aprel Gülüş Günü kimi qeyd olunmağa başlayıb. Bu ənənə bütün dünyada çox ovqatla, sevinclə davam etdirilir. Adətən, hər ilin aprel ayında hər kəs hər an aldadıla biləcəyi üçün sərvət olmağa çalışır. Bütün diqqətini toyplayr ki, o gün yalnız doğrudan ayıra bilsin. Amma çox zaman da buna nail ola bilmir. 1 aprel zarafatlarından qurtulmaq, həmin gün aldanmamaq mümkün olmur. 1 apreldə hamı çalışır ki, ətrafındakı insanların üzündə təbəssüm yaratsın. Bir həqiqət də var ki, hətta zarafatçı olmayanlar, ən ciddi adamlar da 1 aprel zarafatlarını, aldatmalarını xoş qarşılayırlar.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Naxçıvanda məktəbin uçması nəticəsində ölənlərin sayı 4-ə çatıb

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək rayonunun Nehrom qəsəbəsindəki məktəbdə baş verən uçqun nəticəsində ölənlərin şəxsiyyəti məlum olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti məlumat yayıb. Bildirilib ki, martın 31-i saat 12 radələrində qəsəbənin 3 saylı orta məktəbində aparılan yenidənqurma işləri ilə əlaqədar binanın bir hissəsinin uçması nəticəsində Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Babək rayon idarəsində fəhlə işləyən üç nəfər şəxs hadisə yerində ölüb, bir nəfər isə müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri ilə qətlə aparılıb.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, axtarış-xilasətmə tədbirləri nəticəsində dağıntılarda dənə bir nəfərin cəsədi aşkar edilərək çıxarılıb. Həlak olan şəxslər 2000-ci il təvəllüdü Qadir Süleymanov, 1972-ci il təvəllüdü Həsən Əliyev, 1961-ci il təvəllüdü İbrahim Məhərrəmov, 1988-ci il təvəllüdü Asəf Rüstəmovdur. Xəsarət alan şəxs isə 1996-cı il təvəllüdü Alı Əliyevdir.

Hazırda Babək Rayon Prokurorluğunda araşdırma davam etdirilir. İctimaiyyətə əlavə məlumat veriləcək.

Havada toz dumanı müşahidə olunacaq

Aprelin 1-də cənub-qərb istiqamətli hava axınları vasitəsilə Afrika səhralarında formalaşan toz kütlələrinin ölkə ərazisinə daxil olacağı gözlənilir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin əməkdaşı Gülnarə Abbasova deyib.

Xidmətin əməkdaşı qeyd edib ki, peyk görüntülərindən əldə olunan məlumatla görə, respublika ərazisində, əsasən də regionlarda havada toz hissəciklərinin miqdarının normaldan artıq olacağı ehtimal olunur.

G.Abbasovanın sözlərinə görə, toz dumanının davamətə müddəti və havanın çirkənləmə səviyyəsi barədə əlavə məlumat veriləcək.

İcbari tibbi sığorta hələ də əlçatan deyil

Yeni sistemin tətbiqinə başlanılmasından bir il ötsə də, əhali hələ də bu imkandan tam yararlanma bilmir

olmayanlara isə bu xidmətin icbari tibbi sığorta çərçivəsində qarşılanmadığını deyirlər.

Ölkə üzrə icbari tibbi sığortanın tam tətbiqinin bir ili

İcbari tibbi sığortanın Bakı şəhərində yeni tətbiq olunduğu vaxtlarda ərazi üzrə poliklinikalara üz tutanların şikayətləri daha çox idi. Tibb işçiləri poliklinikaların icbari tibbi sığortaya hələ keçmədiklərini, bununla bağlı göstəriş gəlmədiyini deyərək vətəndaşları bir növ "yola verirdilər". Təbii ki, artıq ötən il aprelin 1-dən respublika üzrə icbari tibbi sığortanın tətbiq edildiyi dönə-dönə təkrarlardı.

Ümumiyyətlə, icbari tibbi sığortanın tətbiqi başlandıqı dövrdən bu sahədə ən vacib amillərdən biri ailə həkimi institutunun yaradılması idi, çünki hər bir vətəndaşın yolu ilk olaraq ailə həkimindən keçir. Vətəndaşlar icbari tibbi sığortalı olmaq üçün əvvəl yaşadıkları ərazi üzrə poliklinikaya yaxınlaşaraq qeydiyyatdan keçməli və hər kəs özünə ailə həkimi seçməlidir. Bundan sonra isə səhhətə bağlı yaranan problem, tibbi sığortadan istifadə etmək üçün ilk olaraq ailə həkiminə müraciət olunmalıdır. Dövlət xəstəxanasında həmin tibbi xidmət mümkün olmadıqda isə vətəndaş göndəriş əsasında özəl klinikalara göndərilir. Özəl tibb müəssisələri isə icbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyindən müqavilə bağladığı klinikalardan biri olmalıdır. Hazırda İTSDA-nın müqavilə bağladığı beş klinikaların sayı 43-dür.

İcbari tibbi sığortadan narazı tərəflər

Bəzən vətəndaşlar hər hansı təcili əməliyyat zamanı göndəriş əsasında özəl tibb müəssisələrinə müraciət etdikdə, əməliyyat üçün müəyyən cərrah seçdikdə belə, həmin həkimlər icbari tibbi sığorta çərçivəsində işləmədiklərini qeyd edirlər. Bunun əsas səbəbini icbari tibbi sığorta çərçivəsində onlara ödənilən məvacibin azlığı, əməliyyat üçün ayrılan məbləğin yetərliliyi ilə əlaqələndirirlər. Bu da vətəndaşın seçib, sağlamlığını əmanət edə biləcəyi həkimdən tibbi xidmət üçün istifadə edə bilməsinə gətirib çıxarır.

Deməli, vətəndaşlarla yanaşı, tibb işçiləri də icbari tibbi sığortanın tətbiqindən o qədər məmnun deyillər. Tibb işçilərindən əməkhaqlarının

təliyi) müalicəsi üçün Bakıda yerləşən Respublika Endokrinoloji Mərkəzə göndəriş verilib. Vətəndaş bu mərkəzə gəlib, hər yerdə icbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə bağlı stendleri görsə də, bundan yararlanma bilməyib. Mərkəzə yaxınlaşmış həkim qəbuluna girmək istəyən vətəndaşdan qeydiyyat zamanı ilk olaraq 1 manat pul tələb ediblər.

Aytən Quliyeva hesab edib ki, qalan müayinələr pulsuz olacaq: "Həkimim qəbuluna düşəndən sonra nə üçün müraciət etdiyimi soruşdu. Mən ona vəziyyəti izah etdim. Həkim cavabında mərkəzdə reaktiv olmadığımı, müayinə üçün verəcəyimi analizlərin isə ödənilmiş olduğunu dedi. Yalnız USM-dən (ultrasəs müayinəsi) ödənişsiz şəkildə keçdim. Digər T3, T4, TSH, Anti-TPO və qanın ümumi analizi üçün 45 manat ödədim".

Bəlişliklə, vətəndaş həmişəki kimi öz vəsaiti hesabına müayinədən keçməli olub. Hətta rayon xəstəxanasına zəng vurub nə qədər çalışsa da, məsələnin həllinə nail ola bilməyib. "Tibbi sığorta haqqında" qanuna əsasən, icbari tibbi sığorta haqları toplanılır, yeni vətəndaşlar və çalışdıqları müəssisə bunun üçün müvafiq quruma hər ay vəsait ödəyir. Rəsmi əmək müqaviləsinə əsasən işləyən şəxslər, müli-hüquqi xarakterli müqavilələr əsasında işləri (xidmətləri) yerinə yetirən fiziki şəxslər, vergi ödəyicisi kimi vergi uçotuna alınmış fiziki şəxslər icbari tibbi sığorta haqqı ödəməlidirlər.

Dövlət və neft sektorunda çalışan işəgötürən və işçilərdən aylıq hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 8000 manata qədər olan hissəsindən 2 faiz, 8000 manatdan yuxarı olan hissəsindən 0,5 faiz miqdarında icbari tibbi sığorta haqqı tutulur.

Məlumat üçün bildirək ki, heç bir yerdə əmək və ya müli müqavilə əsasında işləməyən, eləcə də sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan şəxslər 2024-cü il yanvarın 1-dən icbari tibbi sığorta haqqı ödəməkdən azaddır. Onlar icbari tibbi sığortanın "Xidmətlər Zərri" çərçivəsində tibbi xidmətlərdən dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına yararlanma bilərlər.

İlk dövrdə problem yaranması təbiidir

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin üzvü Mələhet İbrahimqızı qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, icbari tibbi sığortanın respublika üzrə tam tətbiqindən bir il ötür və bu, Azərbaycanda səhiyyə sisteminə aparılan

işğal altında olan torpaqları işğalçılardan təmizlədi".

Mələhet İbrahimqızı deyir ki, məhz bu müddətdə də icbari tibbi sığortanın həyata keçirilməsində müəyyən problemlər yaranıb. Bütün xəstəxanalar, səhiyyə sistemi müharibədə yaranan qazilərimizə müalicəsinə, eyni zamanda pandemiyanın qarşısının alınmasına yönəldi.

Deputat hesab edir ki, icbari tibbi sığortanın tətbiqinin çətin dövrə düşməsinə baxmayaraq, səhiyyə işçilərimiz illi uğurla yekunlaşdırdılar: "ABŞ, Böyük Britaniya, Avropa ölkələri, bəzi qonşu ölkələr uzun illərdir icbari tibbi sığortaya keçsələr də, hələ bu sahədə çox problemlər yaşayırlar. İcbari tibbi sığortaya keçmək o demək deyil ki, narazılıq olmayacaq. Ömin ki, qarşıda ki müddətdə icbari tibbi sığortanın tətbiqi vətəndaş məmnunluğu ilə nəticələncək".

İcbari tibbi sığortanın tətbiqində bir sıra problemlər olduğunu deyən deputat vurğulayır ki, yeni "Xidmətlər Zərri"ndə ötən il nisbətən daha çox tibbi xidmət nəzərdə tutulub: "Əlbəttə, biz bu xidmətlərin daha çox olmasını istəyirik. Bəzi tibbi xidmətlər var ki, zərər daxil deyil, bunun səbəbi həmin xidmətlərin göstərilməsindəki bəzi çətinliklər və maliyyə tutumunun çox olmasıdır".

M.İbrahimqızının sözlərinə görə, dünyanın ən ideal səhiyyə sistemi olan ölkələrdə belə vətəndaşlar xidmətdən birdən-birə razı qalmayıb. Qardaş Türkiyə səhiyyə xidməti üzrə dünyada nümunəvi ölkələrdən biri olsa da, icbari tibbi sığortanın tətbiqinin ilk illərində orada da çox çətinliklər yaşanıb.

Deputat onu da vurğulayıb ki, 2022-ci il üçün səhiyyə sahəsinə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait artıb. Büdcədə səhiyyə sistemində ayırmalar artıqca, təbii ki, icbari tibbi sığorta çərçivəsində göstərilən tibbi xidmətlərin sayı da genişləncək: "Bu gün dünyada global maliyyə böhranı davam edir. Bir tərəfdən müharibələr, digər tərəfdən pandemiya səhiyyə sistemində çox ağır zərbə vurur. Pandemiya dövründə dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrinin səhiyyə sistemi bədə çökdü, amma biz bu halı Azərbaycanda hiss etmədik. Pandemiyanın ən ağır vaxtında Azərbaycanda Vətən müharibəsi oldu. Səhiyyə ayrılan bütün büdcə Vətən müharibəsində yaralılara müalicəsinə, qazilərə yönəldildi. Zaman keçdikcə vətəndaşlar icbari tibbi sığortadan tam məmnun olacaq. Əlbəttə ki, bir il məmnunluq üçün çox az vaxtdır".

siya sövdələşmələrinə görə ittiham olunur. Baş verən siyasi proseslər fonunda qarşıda ki dövr ərzində Ermənistanda sosial-iqtisadi vəziyyətin daha da pisləşməsi gözlənilir ki, bunun da fonunda cinayət hallarının miqyasının əhəmiyyətli dərəcədə genişlənməsi istisna olunmur. Ermənistanda mülikiyyətlə bağlı cinayətlərin sayının daha da artacağı gözlənilir və belə cinayətlər maddi vəziyyəti ağır olan xeyli sayda insanın cəlbolunma ehtimalının kifayət qədər böyük olacağı artıq erməni sosioloqları tərəfindən də istisna edilmiş. Bütün bunların fonunda kriminallaşan erməni cəmiyyətinin məhvi prosesinin daha da tezləşməsi qaçılmazdır.

"4rd.am" saytı yazır ki, Ermənistan ən çox korrupsiyalaşmış ölkələr sırasında qalmaqda da-

vam edir. Beynəlxalq təşkilatların işğalçı ölkədə korrupsiya faktları ilə bağlı hesabatında bildirilir ki, bu ölkədə korrupsiya halları öten iki ildə də azalmayıb, əksinə, artıb. Bu xoşagəlməz halla bağlı mübarizə tədbirləri hələ də kağız üzərindən əməli işə keçməyib. Qeyd olunur ki, vergi ödəyiciləri arasında keçirilən rəy sorğusunda da bunu təsdiqləyir. Sahibkarlıqla məşğul olmaq istəyənlər külli miqdarda rüsvət ödədiklərini deyirlər. Onların Paşinyan hökumətinə inamı yoxdur. Ölkədə toplanan verginin korrupsiyaya qurşanmış rəsmilərlə və məmurlar tərəfindən məmnişənilməsi ilə bağlı çoxsaylı faktlar var. Rəyi sorğuların vergi qanunlarının vergi ödəyicisi olan iş adamlarına eyni dərəcədə tətbiq olunduğunu qeyd edirlər.

Bildirilir ki, hazırda hakimiyyətdə olan qüvvələrin Ermənistanda son bir neçə onillikdə mövcud olmuş diktaturaya son qoyulduğu iddia etmələrinə baxmayaraq, ölkədə totalitar rejim hələ sürür və hakimiyyət yalnız özünə yaxın müəyyən çevrələrə dəstək verir. Baş nazir N.Paşinyanın öz siyasi rəqiblərini təqib etdiyini bildiren media portalları onun həyat yoldaşını Anna Akopyanın qeyri-qanuni kommersiya fəaliyyəti ilə də məşğul olmasına dair çoxsaylı məlumatların yayıldığını qeyd edir.

Bu arada İrəvanda ifadə azadlığı hüququnun əsasız şəkildə məhdudlaşdırılması da davam edir. Bu barədə Beynəlxalq Amnistiya Təşkilatının 2021-ci il üçün dünyada insan hüquqlarının vəziyyəti ilə bağlı hesabatında deyilir. Vurğulanır ki, hökumət müstəqil medianı və digər

tənqidi səsləri məhdudlaşdırmaq üçün bir sıra qanunlarla dəyişikliklər edib. Mart ayında parlament təhqir və böhtana görə maksimum cəriməni 6 milyon drama (təxminən 12 min dollar) qaldırıb. Avqust ayında ictimai xadimləri təhqir edənlərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsini nəzərdə tutan daha bir qanuna düzəlişlər edib, təkrar təhqirlərə görə üç aya qədər həbs cəzası nəzərdə tutulub.

Sentyabr ayında polis baş nazir şəklinin altındakı şərhədə onu təhqir etdiyinə görə "Feysbuk" istifadəçisinə qarşı yeni qanun əsasında cinayət işi açılıb. Hakimiyyət hüquq müdafiəçisi Saşik Sultanyanın Ermənistandakı yezidli etnik azlığına qarşı rəftarını tənqid etdiyinə görə, qısa əlaq üçün qonardırma ittihamları təqib etməyi davam etdirib. Onun milli ədavəti

qızışdırması ilə bağlı araşdırma 2020-ci ilin oktyabrında etnik yezidilərin üzlişdiyi problemlərlə bağlı onlayn müsahibə dərc etdikdən sonra başlayıb. Onun məhkəməsi avqustda başlayıb, ilin sonunda kimi davam edib. Günahı sübut olunarsa, onu 3 ildən 6 ilə qədər həbs gözləyir. Baş Prokurorluq və dövlət istintaq orqanları QHT-lərə və mediaya qarşı hücum və təhdidləri, o cümlədən 2020-ci ildə baş vermiş münaqişədən sonra "Azadlıq" radiosu və Açıq Cəmiyyət fondlarının ofislerinin talanını effektiv şəkildə araşdırma bilməyib. Bütün bunlar Ermənistanı kifayət qədər narahat günlər gözlədiyən dövrə, ölkəni üzlişdiyi ümumi böhranın daha da dərinləşəcəyindən xəbər verir.

Eiçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Paşinyanın komandasına olan ümidlər tükənib

Ermənistanda məmurlar korrupsiya və rüsvət sistemini daha da genişləndirirlər

Ermənistanda korrupsiya xalqın həyatını məhv etməkdədir. İndi ölkədə elə bir yüksəklikli məmur yoxdur ki, şəxsi bəznəsi olmasın, yaxud da vəzifədə olarkən digər yollarla böyük sərət toplamasın. Son illər ərzində milli sərətlərin yarıdan çoxu mütəmadi və sistemli şəkildə bu adamlar tərəfindən oğurlanmaqdadır. Onlardan biri Ermənistanın fəvqəladə hallar naziri Andranik Piloyan saxlanılıb. Ermənistanın Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Komitəsi məlumatı təsdiqləyib.

Bu günlərdə Milli Təhlükəsizlik Xidməti (MTX) əməkdaşlarının sözügedən nazirlikdə əməliyyat keçirmələri barədə məlumat yayılmışdı. Yerli mətbuat xüsusi xidmət orqanlarının xüsusən nazirinin müşaviri Aşot Akopyanın otağında axtarış aparıldığını yazmışdı. Sonradan isə məlumat yayıldı ki, nazir Andranik Piloyan martın 28-dən aprelin 14-nə kimi məzuniyyətə çıxıb. Piloyanı onun birin-

1 Aprel - Beynəlxalq Quşlar Günüdür

Yazın müjdəçiləri qayıdır

İqlim dəyişikliyi və insanların təbiətə müdaxiləsi səbəbindən artıq quşlar da istedikləri yerlərə uça bilmirlər

Yaz ayları başlayıb, baharın tərəvəti hiss olunmaqdadır. Quşların səsi bız yazın gəlişindən, təbiətin oyanışından xəbər verir. Aydın səmada qatarlanan quş dostları payız və baharı gözü-müzədə canlandırırlar. Yəni quşlar bizim üçün müjdəçidir. Quşların bu köçü onların həyat tarzi, fəsil dəyişikliyi ilə bağlı daha isti ölkələrə getməsi, qışlamaları, yem tapmaları, bir sözlə, iqlim dəyişikliyi ilə əlaqədardır.

Amma son illərdə bu təbiət prosesi sanki pozulub. Belə ki, təbiətin bu qanunauyğunluğu bir qədər dəyişib. Mütəxəssislər bunun əsas səbəbi kimi iqlim dəyişikliyi yaranan müxtəlifliyi və insanların təbiətə kətib müdaxiləsini göstərir.

Azərbaycanda 405 quş növü qeydə alınıb

Öncə onu vurğulayaraq ki, 1906-cı il aprelin 1-də quşların mühafizəsinə dair beynəlxalq konvensiya imzalanıb. Bununla da hər il aprelin 1-i Beynəlxalq Quşlar Günü kimi qeyd edilir. Bu gün UNESCO tərəfindən "İnsan və Biosfer" adı ilə həyata keçirilən xüsusi program çərçivəsində təşkil olunur. Son məlumatlara görə, Azərbaycanda 405 quş növü qeydə alınıb, bəzi məlumatlara görə isə bu növlərin sayı 425-ə qədərdir.

Hazırda həm dünyada, həm də ölkəmizdə bu istiqamətdə mövcud durumu öyrənmək üçün Azərbaycan Ornitoloji Cəmiyyətinin sədri Elçin Sultanova müjəzətli qayıdır.

Elçin Sultanov deyir ki, quş növlərinin hamısına həmişə rast gəlinir. Bəzilərində hətta 100 ilə bir dəfə rast gəlinir, amma qayda ilə onlar siyahıya salınır. Son statistika görə, Azərbaycanda 800 mindən çox quş qeydə alınıb. Onların təxminən 90 faizi su quşları, 10 faizi isə əsasən bəzək olub. Bəzəkənlərin dünyada ən böyük qışlama populyasiyalarından biri Azərbaycandır, ölkəmizdə 100-200 min arasında bəzək quşları. Bəzək Azərbaycanın "Qırmızı kitabına" daxil edilib, çünki bu quşlar dünyanı eyniadlı kitabında yer alıb. Qəbul olunmuş qaydalara görə, dünyanın qırmızı siyahısına düşən və ölkəmizdə rast gəlinən hər bir quş növü Azərbaycanın "Qırmızı kitabına" daxil edilir. Elə quş növləri var ki, dünyanın qırmızı siyahısında olmasa belə Azərbaycanın "Qırmızı kitabına" düşüb. Onu da qeyd edək ki, "Qırmızı kitabın" 10 idən bir çapı nəzərdə tutulub.

Elçin Sultanov qeyd edir ki, bu kitabla düşən bütün quşlar ciddi qorunur, onları ovlamaq, yaşayış yerlərinə ziyan vurmaq qəti qadağandır. Kimsə həmin quşları ovlayarsa, ona böyük məbləğdə cəzələr tətbiq olunur.

Kəlik ovu qadağan edilə bilər

Azərbaycanda ov quşları əsasən ördək növləridir ki, onların "Qırmızı kitab"a 3 növü daxil edilib, qalqanları isə ovlamaq olar. Qaz növlərindən ikisi "Qırmızı kitab"a salınıb, ikisi isə ov quşudur. Bəzi göyərçin, cül-

lüt, qaşqaldaq növləri, qamışlıqda yaşayan bəzi quşlar ov quşları sayılır. Qalan su quşlarını isə ovlamaq qadağandır. Ornitoloq qeyd edir ki, Azərbaycanda quru quşlarından ancaq kəlik, bildirçin və göyərçinlərin bəzi növlərinin ovuna icazə verilir: "Son vaxtlar kəlik ovunun qadağası ilə bağlı müzakirələr gedir. "Qırmızı kitab"ın birinci nəşridə 36, ikinci nəşridə 72 quş növü olub. Üçüncü nəşr isə təxminən 80-82 quş növü daxil ediləcək. Quşların 4 növü yaşıl səhifələrə yerləşdirilir, bu isə o deməkdir ki, həmin növ quşlar bərpa olunub. Onların ovuna icazə verilsə, sayları yenidən azala bilər deyə "Qırmızı kitab"da saxlanılırlar. 16-17 quş növü isə əvvəlki nəşrdən çıxarılacaq, əvəzinə digər quş növləri salınacaq".

Azərbaycanda quru, su, meşə, yarım-səhra, açıq yer quşlarının yaşaması üçün mühit var. Onların içərisində çoxsaylı olan bəzəkənlərdir. Meşə quşları kifayət qədər çox olsa da, Azərbaycanda meşə sahəsi cəmi 12 faizdir.

Azərbaycanda ən böyük quşun çəkisi 16 kiloqrama çatır

Azərbaycanda ən böyük quş fısıldayan quşu hesab olunur, çəkisi 16 kiloqrama çatır və dünyanın ən böyük ucan quşudur. Ən kiçik quş isə kral quşlarıdır, onlar çox xırda olub və çəkisi 6-7 qramdır. Kral quşları dünyanın ən kiçik quşu kolibriyə 2 dəfə böyükdür. Bu quşlar Azərbaycanda əsasən çiy aylarında görünür, onlar Aran rayonlarına, Bakıya qışlamağa gəlirlər, əsasən iyənərpəçli ağacların içində yaşayırlar.

Elçin Sultanov deyir ki, Azərbaycana miqrasiya edən quşları bütün bölgələrimizdə görmək olar, amma onlara daha çox Xəzər-boyu rayonlarda rast gəlinir. Bakini keçəndən sonra quşların bir hissəsi Arana uçur və Ağgöl Milli Parkında qışıyırlar. Su quşlarının ən çox yığıldığı yer isə Xəzər sahilində yerləşən Qızılqaya Milli Parkıdır. Bəzi iri quşlar, məsələn, durna, qartal, kərəkəş Böyük Qafqazın üstündən keçərək Zaqatala-Gəncə-Naxçıvan istiqamətində uçurlar.

Təbii ki, quşlar düşündüyümüz qədər rahat yaşayıb, istedikləri yerə uçurlar. Onlar yem tapmaq, soyuqdan qorunmaq üçün öz tutduqları yerlərdə bəzən qanunsuz şəkildə kütləvi olurlar. Bu isə həmin quşların sayının azalmasına, nəslinin kəsilməsinə səbəb olur. Bəz quşlar üçün əsas təhlükələr hansılardır?

Quşlar üçün əsas təhlükə - "brokonyerlik"

Ornitoloq qeyd edir ki, Azərbaycanda quşlar üçün əsas təhlükədən birincisi, brokonyerlik - qanunsuz ovçuluq, qadağan edilmiş ovu tutmaqdır.

Onun sözlərinə görə, qanunsuz ov bəzi yerlərdə kütləvi hal alıb. Azərbaycanın əksər yerlərində su quşlarını intensiv ovlayırlar. İkinci təhlükə isə quşların yaşayış yerlərini itirmələridir. Məsələn, quru yerdə su anbarı qurulan sonra quru quşları orada yaşaya-

bilmir. Öksinə, hardasa göl quruyanda su quşları oradan yoxa çıxır. Buna misal son illərdə quruyan Hacıqabul gölünü göstərmək olar. Orada 20 minə qədər quş qışıyırdı, köç zamanı isə 25 minə qədər quş olurdu. İndi isə orada, ümumiyyətlə, quş yoxdur. Bakı yaxınlığındakı Qırmızı göl qurudulmazdan əvvəl ərazidə 2-8 min arası quş qışıyırdı, indi orada quşlara quşa demək olar ki, rast gəlinir. Vaxtilə Sarısu gölündə 300 minə qədər quş qışıyırdı, Mil-Muğan kollektoru yenilənəndən sonra isə orada 20 min quş görmək mümkün deyil. Yavaş-yavaş Mil-Muğan kollektoru tutulduquna, Sarısu gölündə suyun səviyyəsi artdığına görə, orada 50-55 min quş qışıyan quş qeydə alınıb. Belə getsə, onların sayı yenə 300 minə çatacaq.

Elçin Sultanovun fikrincə, Azərbaycanda quş aylanı isti keçəndə qışıyan quşların, xüsusən su və iri quşların sayı az olur. Qış soyuq keçəndə isə qışıyan quşların sayı artır: "Çox soyuq keçən qışda Azərbaycanda 30 min quşu qeydə alınır. Qış mülayim keçəndə isə bütün respublika üzrə 150-300 quşu görmək olar. Qutanların sayı soyuq illərdə 2 minə çatır, isti vaxtlarda isə bu rəqəm 100-200 olur. Balaca quşlar isə əksinə olaraq çox soyuq qış olanda cənuba gedirlər".

Vəhşi quşların sayı azalır

Quşlar yuvalamağa qayıdanda yuvaları dağıdılırsa, adətən, saylarını bərpa edirlər. Quşların yuvalaması ilə bağlı Azərbaycanda problem yoxdur. Yalnız qamışlıqlarda su yoxa çıxarsa, su menecemti zəif olarsa, onlar yuvayla bilmirlər.

Azərbaycanda kütləvi şəkildə xırda quşları ovlayıb yemirlər. Bu, müsbət haldır. Təsəvvür ki, xaricdə - Fransa, İtaliya, Yunanıstanda ildə 10 milyonlarla xırda quş ovlanıb, yeyilir. Bu, doğrudan da, quşların populyasiyasına böyük ziyan vurur. Belə halda həşərat, ziyanvericilər artır. Bizdə bu fenomen yoxdur deyə kənd təsərrüfatına böyük ziyan dəyir.

Ekoloq deyir ki, yirtıcı quşlarla bağlı Azərbaycanda vəziyyət Avropa ölkələrindən qat-qat yaxşıdır, çünki Avropada kənd təsərrüfatında cürbəcür dərman - zəhərlərdən istifadə olunur, bu da bəzən yirtıcı quşların ölümünə səbəb olur. Buğdaya və ya başqa bitkilərə vurulan zərərli maddələri gemicilərlə yeyib ölsə də, zəhər onların bədəninə keçir. Sonra gemicini yeyən yirtıcı quş da ölür: "Azərbaycanda belə zərərli dərmanlardan geniş şəkildə istifadə olunmur. Ona görə yirticilərin zəhərdən ölmə faktı yoxdur. Xaricdə bəzi ev, kənd təsərrüfatı heyvanlarında aqrəkəsici kimi diklofenakdan istifadə olunur. Həmin heyvanlar öldəndən sonra onu yeyən digər heyvan da tələf olur. Çünki diklofenak onlar üçün ən pis zəhərdir".

Mütəxəssis deyir ki, yirtıcı quşların sıxdığı yalnız İspaniya və Portuqaliyada bizdəkindən çoxdur. Həmin ölkələrdə yirtıcı quşların sünü yeməyirlər. Azərbaycanda isə quşların sünü yedirdilməsi ənənəsi yoxdur. Qərbi ölkələrdə qızıl quşlar çox yüksək qiymətləndirilir və işan kimi quşlar yüksək qiymətə satılır.

Bu gün dünyada təxminən 10-11 min quş növünün olduğu deyilir. Ümumi fərdlərin sayına görə isə keçmişdə quşların sayının 100 milyard olduğu deyilirdi. Ornitoloq qeyd edir ki, bu sayı deyil, gözəyən qiymətləndirmədir. Heç kim dəqiq sayı bilmir, çünki bu, mümkün deyil.

Ümumilikdə quşların yaşayış yerləri daraldıqca sayları da azalır. Quşların sayı əsasən ekosistemin məhsuldarlığından asılıdır. Kənd təsərrüfatı ekosistemi vəhşi ekosistemdən daha yüksəkdir. Meşə qırılıb yerində bağ salınırsa, orada quşların sayı daha çox ola bilər. Təbii ki, bu da asan məsələ deyil. Çünki kənd təsərrüfatında peştidir, cürbəcür dərmanlar istifadə edilir. Onlar da quşlara mənfi təsir edir. Buna görə də quşların sayı azalır. Günündən, fəslindən asılı olmayaraq təbiətimizin canlılıq olan quşlarımızı qoruyaq, qanunsuz ova qarşı daim mübarizə aparaq ki, baharın gəlişini biza hiss edə bilərik, beynimizi dincəldən cəh-cəhlərdən məhrum olmaq.

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

"Azərişiq" ASC Hadrut qəsəbəsi ərazisində yeni 35 kV-luq Hadrut Yarımstansiyası və İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, avadanlıqlarının quraşdırılması işlərinin satın alınması üzrə təkliflər sorğusu elan edir

"Azərişiq" ASC-nin Hadrut qəsəbəsi ərazisində yeni 35 kV-luq Hadrut Yarımstansiyası və İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, avadanlıqlarının quraşdırılması işlərinin satın alınması ilə bağlı təkliflər sorğusu həyata keçirilib. İddiaçılar təkliflərini möhürlənmiş qaydada ikiqat zərflərdə 19.04.2022-ci il tarixdə saat 15:00-a qədər "Azərişiq" ASC-nin Tender komissiyasına təqdim etməlidirlər. Zərflər 20.04.2022-ci il saat 15:00-da aşağıda qeyd olunan ünvanda açılacaqdır. Göstərilən vaxtdan gec təqdim edilmiş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

LOT 1- Hadrut qəsəbəsi ərazisində yeni 35 kV-luq Hadrut Yarımstansiyası və İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, avadanlıqlarının quraşdırılması işlərinin satın alınması.

İştirak haqqı - 750 (yeddi yüz əlli) manat

"Azərişiq" ASC

Hesab No: AZ83AIB33020029441802068118

VÖEN: 9900069391

Benefisiarın Bankı: Kapital Bankın Gənclik filialı

Kod: 200189

VÖEN: 9900003611

Müxbir hesab No: AZ37NABZ0135010000000001944

SWIFT Code: AIBAZ2X

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Əlaqələndirici şəxs: Namiq Heybətov

Əlaqə telefonu (şəhər): 012 440 39 93 (daxili 92-19)

Elektron poçt: namiq.heybetov@azerishiq.az

Ünvan: Bakı şəhəri, M.Əliyev küçəsi, 130, AZ1009

Tender komissiyası

Azercell abunəçilərinin nəzərinə

"Azərbaycan" qəzetinin 09 fevral 2022-ci il tarixli nömrəsində "Azercell Telekom" MMC tərəfindən daha müasir texnologiyaların tətbiqi və bununla da göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılması məqsədilə aparılacaq təkmilləşdirmə işləri ilə əlaqədar verilən elanda göstərilən 10.03.2022-ci il tarixi 04.04.2022-ci il tarixi ilə əvəz edilmişdir. Beləliklə, bəhs edilən təkmilləşdirmə işləri ilə əlaqədar 04 aprel 2022-ci il saat 00:01-dən etibarən "2G" texnologiyaların dəstəkləyən köhnə modellə cihazlarda rabitə xidmətlərinin istifadəsi zamanı çətinliklərin yaranması mümkündür. Qeyd edək ki, daha yeni texnologiyaların dəstəkləyən cihazlardan istifadə edən abunəçilərlər hər hansı çətinliklərlə qarşılaşmayacaqlar. Abunəçilərimizdən göstərilənləri nəzərə almağı xahiş edirik.

B İ L D İ R İ Ş

"Azərbaycan" qəzetinin 31 mart 2022-ci il tarixli sayında "Azərişiq" ASC-nin "Zəngilan şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Zəngilan" Rəqəmsal Yarımstansiya və İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması" məqsədi ilə verilmiş elan texniki səhv olaraq təkliflər sorğusu üsulu ilə dərc olunmuşdur. "Azərişiq" ASC-nin Tender komissiyasının qərarına əsasən verilmiş elan ləğv olunur və yeni elanın verilməsi məqsəduyğun sayılır.

Tender komissiyası

"Azərişiq" ASC Zəngilan şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Zəngilan" Rəqəmsal Yarımstansiya və İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması məqsədilə açılış tender elan edir

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir:

LOT-1: Zəngilan şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Zəngilan" Rəqəmsal Yarımstansiya və İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması.

İştirak haqqı - 500 manat

"Azərişiq" ASC

Hesab: AZ83AIB33020029441802068118

VÖEN: 9900069391

Benefisiarın Bankı: Kapital Bankın Gənclik filialı

Kod: 200189

VÖEN: 9900003611

Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944

SWIFT Code: AIBAZ2X

Tender iştirakçılarının təklif edilmiş, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımi texniki və maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər LOT üzrə göstərilən məbləğdə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, M.Əliyev küçəsi, 130 ünvanında yerləşən "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasından ala bilərlər.

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

Əlaqələndirici şəxs - Namiq Heybətov (telefon: 440-39-93 daxili (92-19)) namiq.heybetov@azerishiq.az

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə;
- iddiaçının VÖEN-i, bank rekvizitləri, ünvanı, dövlət reyestrindən çıxarış;
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə, Qazılar Şurasının üzvləri və idarənin kollektivi Təşkilat şöbəsinin müdiri Vəfadar Əliyevə atası

SƏADƏT MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və AHİK-in kollektivi Sumqayıt şəhər prokuroru Müqəddəs Sultanova qardaşı

ŞAHVƏLƏD MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və AHİK-in kollektivi AMEA-nın akademik Y.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun baş direktoru akademik Vaqif Abbasova bacısı

ALMAZ XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, gömrük xidməti general-polkovniki Səfər Mehdiyevə əzizi

ELŞƏN TARQULİYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru professor Ədalət Muradov və universitetin kollektivi AMEA-nın akademik Yusif Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun baş direktoru akademik Vaqif Abbasova bacısı

ALMAZ XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"GünəyBank" ASC-nin rəhbərliyi və kollektivi Mirzə Hüseynova anası

RÜXSARƏ HÜSEYNOVANIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

AMEA-nın İqtisadiyyat İnstitutundan professor Tofiq Hüseynov Azərbaycan Respublikasının sabiq prezidenti

AYAZ NİYAZI OĞLU

MÜTƏLLİBOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının Rəyasət Heyəti və kollektivi Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ziyəddin Əliyevə qardaşı

ƏLƏDDİN ƏLİYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru professor Havar Məmmədov Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin kafedra müdiri professor İsmayıl Sadiqova qardaşı

ELÇİN RZA OĞLU SADIQOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin rektorluğu, professor-müəllim heyəti və ictimai təşkilatları Mexanika kafedrasının müdiri, professor İsmayıl Sadiqova qardaşı

ELÇİN SADIQOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Aydın Əliyev Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyevə əzizi

ELŞƏN İLHAM OĞLU

TARQULİYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb səhifələnməsi,
"Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5609

Sifariş 818

Qiyməti 40 qəpik